

Załącznik nr 1c do Uchwały nr 6/2024
Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia OPPT
Powiatu Mogileńskiego
z dnia 21 maja 2024 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STRATEGII TERYTORIALNEJ OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ MOGILNA

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego
we Włocławku jest Jednostką Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

PREZES
Tomasz Krzesiński

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna

Opracowanie zostało wykonane
w Kujawsko-Pomorskim Biurze Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku
w Oddziale w Toruniu

przez zespół w składzie:

Izabela Budzyńska

Małgorzata Dziechciarz

Sławomir Flanz

Beata Hennig

Patrycja Jaremczuk

Barbara Kosińska

Aleksandra Kowalska

Katarzyna Miler-Kwasigroch

Mirosław Skiba

Patrycja Zdunkiewicz

Agata Żmuda-Tarnowska

Toruń, 8 maja 2024 r.

Spis treści

1	Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy	4
2	Cel, zakres i metody opracowania prognozy.....	4
3	Informacje o projektowanym dokumencie	7
3.1	Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	7
3.2	Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027	8
4	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	8
5	Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń	10
	Budowa geologiczna	10
	Rzeźba terenu	10
	Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych	10
	Udokumentowane złoża kopalin	10
	Gleby	12
	Wody powierzchniowe i podziemne	12
	Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna	15
	Przyrodniczy system obszarów chronionych	16
	Zagrożenia poważnymi awariami	20
	Powietrze	21
	Stan akustyczny (hałas)	21
	Pola elektromagnetyczne	22
	Zmiany klimatu	22
	Zagrożenia dla ładu przestrzennego	23
	Odpady	25
	Gospodarka wodno-ściekowa	26
5.1	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	26
5.2	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu	28
6	Istniejące problemy ochrony środowiska i cele istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	28
7	Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	31
	Natura 2000	32
	Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny	33
	Woda	35
	Powietrze	36
	Powierzchnia ziemi	37
	Krajobraz	38

Klimat	39
Zasoby naturalne	40
Zabytki	40
Dobra materialne	41
8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	42
9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu	44
10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	46
Wykorzystane materiały.....	48
Spis tabel	49
Spis map	49
Załącznik nr 1	
Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Mogilna na elementy środowiska.....	51

1 Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna (ST OPPT Mogilna), stanowiącego załącznik nr 1b do Uchwały nr 2/2024 Walnego Zebrania Członków stowarzyszenia OPPT Powiatu Mogileńskiego z dnia 27 marca 2024 r. Stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (sooś). Obowiązek jej przeprowadzania dla projektu Strategii wynika z art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Projekt dokumentu nie wymaga przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, tj. pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wpływającego na teren innego państwa, wynikającego z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wykonawcą prognozy jest Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna.

Prognoza została wykonana w ramach obowiązków statutowych Biura.

2 Cel, zakres i metody opracowania prognozy

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu ST OPPT Mogilna jest zidentyfikowanie i ocena procesów mogących zachodzić w środowisku w wyniku realizacji przyjętych założeń, a także wskazanie sposobów na zminimalizowanie lub całkowitą eliminację negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi.

Prognoza sporządzona została zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo z dnia 22 marca 2024 r., znak: WOO.410.37.2024.AT). Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował natomiast, że projekt dokumentu z uwagi na fakt, że nie będzie wyznaczał ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie wymaga jego opinii (pismo z dnia 15 marca 2024 r., znak: NNZ.9022.4.14.2024).

Z pisma określającego zakres i stopień szczegółowości wymaganych informacji wynika, że prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Mogilna powinna zostać sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiając w szczególności zagadnienia:

1. opis metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego;
2. istniejący stan środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie,

4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. analizę wpływu planowanego zagospodarowania na przedmiot i cele ochrony obszarów chronionych w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych dotyczących tych form,
6. analizę wariantową przeprowadzoną w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierającą racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.

Przedstawiony zakres prognozy pozwoli, aby projekt dokumentu uwzględniał zasady zrównoważonego rozwoju, zapewniał warunki równowagi przyrodniczej i pozwalał na racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska.

Prognozę opracowano stosując do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Przy sporządzeniu Prognozy bazowano przede wszystkim na metodzie badawczej polegającej na zbieraniu i analizowaniu dostępnych danych. Wykorzystano informacje o środowisku i jego stanie publikowane przez odpowiednie służby i instytucje, np. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, PGW Wody Polskie, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu i wiele innych. Informacje pozyskiwano również z powszechnie dostępnych geoportali, np. mapy.geoportal.gov.pl, geoportal.infoterren.pl, geoportal.mojregion.info, bdl.lasy.gov.pl, mapa.korytarze.pl, geoportal.pgi.gov.pl, geoserwis.gdos.gov.pl, isok.gov.pl i innych oraz z Internetowego Atlasu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wykorzystane zostały także materiały niepublikowane będące w posiadaniu KPBPPiR oraz wiedza zespołu autorskiego na temat problemów ekologicznych w regionie. Analizowano również dokumenty strategiczne i planistyczne jednostek samorządu terytorialnego zrzeszonych w Stowarzyszeniu Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Mogileńskiego.

Przygotowywany projekt dokumentu ST OPPT Mogilna formułuje cele i założenia rozwoju obszaru, który obejmuje swym zasięgiem terytorialnym 4 gminy, w tym 2 miejsko-wiejskie (Mogilno i Strzelno) i 2 wiejskie (Dąbrowa i Jeziora Wielkie). Dokument został sporządzony w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEdKP 2021-2027). Powiązanie projektu dokumentu z innymi dokumentami, w tym z wymienionym programem regionalnym, zawiera rozdział 3.2. Zwraca się uwagę, że dla ww. programu regionalnego przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko. Projekt FEdKP 2021-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Niniejszy projekt dokumentu zawiera kompletny wykaz projektów, które mogą być na jego podstawie realizowane, a głównym źródłem ich finansowania będzie program regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Dokument ten ma charakter zamknięty, w ramach którego realizowane będą inwestycje zawarte na liście projektów podstawowych w rozdziale 9.4 – w tabeli znajdują się 33 projekty. Ponadto na potrzeby sprawnego wdrażania Strategii wskazano 15 projektów na liście rezerwowej (rozdział 9.5), możliwych do realizacji po uwolnieniu środków w ramach powierzonej alokacji lub zwiększenia alokacji dla Partnerstwa. Jednocześnie zwraca się uwagę, że wykaz wybranych projektów, poza określeniem gminy – beneficjenta projektu, na obszarze której mają być realizowane, nie zawiera danych na temat dokładnej

lokalizacji przestrzennej planowanych działań. W celu ustalenia potencjalnego oddziaływania na środowisko bazowano na dodatkowych materiałach w postaci tzw. fiszek, zawierających opis planowanych działań. Materiały te dotyczyły jednak tylko projektów z listy podstawowej.

Ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczyła wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Szczegółowej ocenie względem ww. elementów środowiska poddano projekty z listy podstawowej. Dokonano jej w oparciu o tzw. fiszki, w których zawarty był opis ocenianych projektów. Projekty oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty z listy podstawowej pogrupowane według celów szczegółowych założonych w przedmiotowym projekcie ST OPPT Mogilna, kolumny natomiast zawierały ww. komponenty środowiska. Oceny projektów z listy rezerwowej, z uwagi na brak informacji odnośnie ich zakresów (nie zawsze zawartych w nazwie projektu), dokonano jedynie w formie opisowej. Szczegółowy opis metody, jaką dokonano oceny przewidywanych znaczących oddziaływań zawarto w rozdziale 7.

Część z projektów ma charakter „miękkiej”, w związku z czym ich oddziaływanie na środowisko będzie ograniczone do pozytywnego wpływu na ludzi i szeroko pojęte dobra materialne, w tym wzmacnianie kompetencji i umiejętności mieszkańców obszaru. W prognozie starano się zidentyfikować te działania, które będą oddziaływały na przestrzeń, w tym poszczególne komponenty środowiska, w sposób trwały. Za cel prognozy postawiono określenie przewidywanych skutków wpływu założeń projektu ST OPPT Mogilna na środowisko. Starano się przedstawiać ewentualne sposoby uniknięcia negatywnych oddziaływań, w tym rozważenie możliwych rozwiązań alternatywnych.

Do prezentacji wybranych zagadnień przestrzennych wykorzystano również metody graficzne, których efektem są ryciny uzupełniające część tekstową. Stanowią one m.in. podstawę oceny potencjalnego wpływu zakładanych do realizacji projektów (jeśli można określić miejsce ich realizacji) na zachowanie ciągłości systemu obszarów chronionych, który obejmuje obszarowe formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i rezerваты przyrody, a także korytarze migracji roślin i zwierząt, w szczególności wyznaczone przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk.

Formułując wnioski w zakresie oceny oddziaływań na środowisko, oceny możliwości i sposobów ograniczania i zapobiegania przewidywanym znaczącym negatywnym wpływom czy proponowania rozwiązań alternatywnych, bazowano na powszechnie dostępnych opracowaniach dotyczących aspektów środowiskowych, w tym promujących dobre praktyki, literaturze specjalistycznej oraz wiedzy i doświadczeniu członków zespołu eksperckiego.

Brak możliwości przestrzennej lokalizacji niektórych projektów, zwłaszcza z listy rezerwowej, które mają być realizowane w ramach Strategii, pozostawia pewien margines niepewności. Niemniej jednak podejmowanie konkretnych działań w przestrzeni będzie uwarunkowane spełnieniem określonych przepisami wymagań formalno-prawnych, w tym związanych ze środowiskiem. W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie zawsze znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone będą odrębne postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko. Tym samym stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie dostosowano do poziomu ogólności projektu ST OPPT Mogilna.

Jednocześnie zwraca się uwagę na ocenę przewidywanych oddziaływań na środowisko wykonaną w Prognozie oddziaływania na środowisko do projektu programu regionalnego FEdKP 2021-2027. W ramach projektu FEdKP 2021-2027 wskazano kierunki wsparcia, w obrębie których dofinansowywane będą wybrane typy projektów. Wpisują się w nie projekty wybrane i umieszczone w projekcie ST OPPT Mogilna. W prognozie do projektu FEdKP 2021-2027 dokonano charakterystyki wszystkich ośmiu priorytetów tematycznych pod

kątem alokacji środków jakie przeznaczono na wykonanie przewidzianych w ich ramach działań oraz wpływu ich realizacji na elementy środowiska. Dokonano również oceny przewidywanych oddziaływań celów szczegółowych (wskazywanych w ramach tych ośmiu priorytetów) na poszczególne komponenty środowiska. Dodatkowo zwraca się uwagę, że dla projektu FEdKP 2021-2027 wykonano ocenę zgodności zakresów wsparcia w niej zawartych z zasadą „nie czyni poważnych szkód” (DNSH), w której nie zidentyfikowano działań, które mogłyby wyrządzić poważne szkody dla łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do zmian klimatu, zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów wodnych, gospodarki o obiegu zamkniętym, zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli oraz ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów.

Podkreślenia wymaga fakt, że jak wskazywano wcześniej, projekty zawarte w projekcie ST OPPT Mogilna są ściśle związane z zakresami wsparcia wskazywanymi w programie regionalnym FEdKP 2021-2027, dla których będzie on stanowił główne źródło finansowania. Pozostałe możliwe źródła finansowania tych projektów to programy krajowe sporządzane w ramach Polityki Spójności 2021-2027, dla których również przeprowadzono strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.

3 Informacje o projektowanym dokumencie

3.1 Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Projekt ST OPPT Mogilna sporządzony został w celu realizacji IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego), na podstawie art. 36 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. poz. 1079 z późn. zm.). To instrument rozwoju terytorialnego używany w wybranych obszarach tematycznych, wskazanych w programie. Zakłada realizację programu zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez instytucję zarządzającą. Zgodnie z przytoczonym artykułem ustawy, strategia terytorialna opracowywana jest przez gminę, powiat lub ich partnerstwo utworzone w jednej z wybranych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Na obszarze OPPT Mogilna powstało Stowarzyszenie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Mogileńskiego, do którego w ramach uchwały przystąpiły wszystkie gminy powiatu mogileńskiego oraz samorząd powiatu. Dokument ten jest elementem polityki terytorialnej, której założenia i poziomy zostały szerzej przedstawione w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Projekt ST OPPT Mogilna zawiera diagnozę oraz wzajemne powiązania potencjału społecznego, gospodarczego i przyrodniczego. Prezentuje analizę problemów i potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Określa główne cele i kierunki polityki rozwoju OPPT Mogilna, oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Identyfikuje rejon o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, zagrożone marginalizacją i utratą pełnionych funkcji, które wymagają wsparcia procesu modernizacji. Ponadto omawia źródła finansowania zaplanowanych działań, a także tryb wyboru zadań strategicznych. Dokument przedstawia projekty służące zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału OPPT Mogilna.

Głównym celem projektu ST OPPT Mogilna jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego zakres obejmują następujące cele szczegółowe:

- gospodarka i wykształcone kadry,
- zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna,
- wysoka jakość życia społeczeństwa,
- atrakcyjna i dostępna przestrzeń,

– wsparcie administracyjne.

Realizacja powyższych zagadnień odbędzie się poprzez zaplanowaną interwencję w ramach polityki terytorialnej województwa. Zidentyfikowane problemy i potrzeby rozwojowe zostały ujęte w projektach mających na celu poprawę innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

3.2 Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027

Projekt OPPT Mogilna, poza częścią diagnostyczną i strategiczną zawiera również analizę spójności ustaleń z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku. Strategia Przyspieszenia 2030+ jest jednym z podstawowych dokumentów, na bazie którego prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Zawiera syntezę uwarunkowań, określa cele i kierunki rozwoju oraz sposób realizacji zadań, źródła ich finansowania, a także tryb wyboru projektów. Stanowi punkt odniesienia w zakresie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie regionalnym. Zasadniczym celem strategii jest efektywne wykorzystanie potencjału województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Strategia województwa przedstawia politykę terytorialną w podziale na kilka zróżnicowanych poziomów. I poziom służy rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym (MOF Bydgoszczy, MOF Torunia). II poziom dotyczy podnoszenia potencjału ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz, Toruń). Natomiast III poziom ma na celu wzmocnienie rozwoju miejskich ośrodków funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław). IV poziom związany jest z rozwojem miast powiatowych i ich obszarów funkcjonalnych. V z kolei ma za zadanie wsparcie ośrodków na poziomie lokalnym. Polityka terytorialna zakłada odrębne działania wobec poszczególnych poziomów, w tym ustalenia wobec OPPT Mogilna – IV poziom.

Projekt OPPT Mogilna realizowany będzie również w nawiązaniu do ustaleń programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEKP 2021-2027). Wsparcie projektów odbędzie się między innymi w oparciu o instrument IIT, który w ramach polityki terytorialnej funkcjonuje na wymienionych wyżej 5 poziomach odnosząc się do zróżnicowanych potrzeb i specyfiki danego obszaru. Zgodnie z założeniami IV poziomu OPPT Mogilna ukierunkowany jest na budowanie relacji wewnętrznych i podnoszenie potencjału rozwojowego. Planowane do osiągnięcia rezultaty będą wynikać z przyjętych strategii, w których określone zostały kierunki wsparcia i projekty, dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb. Finansowanie projektów ze środków programu FEKP 2021-2027 koncentruje się przede wszystkim na transporcie niskoemisyjnym, efektywności energetycznej, adaptacji do zmian klimatu, ochronie walorów środowiska oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców i usług publicznych, z zachowaniem zasady działań zrównoważonych.

Projekt ST OPPT Mogilna jest zgodny z zapisami i założeniami rozwojowymi wymienionych dokumentów nadrzędnych co wpłynie na skuteczność oraz efektywność podejmowanych działań.

4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

W niniejszym rozdziale została dokonana analiza projektu ST OPPT Mogilna pod względem ujęcia w niej celów środowiskowych ustanowionych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Ze szczebla międzynarodowego i wspólnotowego wzięto pod uwagę cele zapisane w takich dokumentach, jak:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Przekształcenie naszego świata: Agenda na Rzecz zrównoważonego Rozwoju 2030;
- Porozumienie Paryskie;
- Czysta planeta dla wszystkich;
- Europejski Zielony Ład;
- Nowy program strategiczny na lata 2019-2024;
- Pakt Amsterdamski: Agenda Miejska dla Unii Europejskiej;
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracania przyrody do naszego życia;
- Nowa Karta Lipska;
- Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;
- 8 Program działań w zakresie środowiska „Wspólnie odwracamy tendencje”.

Cele środowiskowe w nich zawarte dotyczą przede wszystkim potrzeby poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia zużycia energii i zasobów, zwiększenia udziału energii odnawialnej, adaptacji do zmian klimatu, dążenia do neutralności klimatycznej i zachowania różnorodności biologicznej.

Ich wdrożenie, uszczegółowienie i rozwinięcie w zakresie celów ochrony środowiska stanowią dokumenty szczebla krajowego, takie jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Program wodno-ściekowy kraju;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Krajowa Polityka Miejska 2030;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do 2040);
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2028;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2022- AKPOŚK 2022;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Z celów ochrony środowiska w nich zawartych w szczególności zwraca się uwagę na te dotyczące działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód, budowania zielonych miast, rozwoju nisko- i zeroemisyjnego transportu, zwłaszcza publicznego oraz adaptacji do zmian klimatu, w tym poprzez realizację zwłaszcza w przestrzeni miejskiej elementów błękitno-zielonej infrastruktury.

Stwierdza się, że cel główny przyjęty dla projektu ST OPPT Mogilna, jaki i cele szczegółowe w niej zawarte, a następnie przełożone na konkretne projekty planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2021-2027, są spójne z celami ochrony środowiska ustanowionymi w ww. dokumentach. Projekt ST OPPT Mogilna przewiduje działania na rzecz wsparcia inwestycji w zakresie realizacji celów dotyczących poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Widoczne jest to zwłaszcza w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna (działania termomodernizacyjne, działania adaptacyjne w miastach), ale również w celu szczegółowym 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń (odnowa przestrzeni publicznych).

5 Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń

Budowa geologiczna

OPPT Mogilna znajduje się w zasięgu Zachodnioeuropejskiej Platformy Paleozoicznej w granicach dwóch jednostek geologiczno-tektonicznych: niecki mogileńskiej, stanowiącej centralną część synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego i antyklinorium kujawsko-pomorskiego. Teren ten związany jest z intensywną tektoniką solną – w pobliżu granic OPPT znajduje się wysad solny Mogilno. Utwory czwartorzędowe, obejmujące cały obszar, charakteryzują się zróżnicowaną miąższością, zależną głównie od ukształtowania powierzchni podczwartorzędowej oraz współczesnej morfologii terenu. W ich skład wchodzi gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, piaski i żwiry sandrowe, żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych, piaski eoliczne oraz piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły. Natomiast w ramach utworów trzeciorzędowych na analizowanym obszarze znaleźć można osady oligoceńskie w postaci iłów i iłowców z fazy poznańskiej, piasków glaukonitowych i mułków w rejonie wysadu Mogilna, a neogen jest reprezentowany przez piaski, mułki i iły miocenu z przewarstwieniami węgla brunatnego oraz iły pstry, mułki i piaski pliocenu.

Rzeźba terenu

OPPT Mogilna pokrywa głównie wysoczyzna morenowa o pagórkowatej na zachodzie i falistej na wschodzie rzeźbie terenu. Na skutek oscylacji gnieźnieńskiej powstało spiętrzenie części moren na zachód od Mogilna, w okolicach miejscowości Pałędzie Dolne. Powierzchnię wysoczyzn morenowych urozmaicają liczne moreny czołowe i zagłębienia wytopiskowe. Cały obszar przecina rozległa rynna polodowcowa. Związana jest z kompleksem jezior (Wienieckie, Wiecanowskie, Panna, Szydłowskie, Bronisławskie, Ostrowskie), połączonych przez Małą Noteć i Kanał Ostrowo-Gopło. Na południe od Strzelna, wokół wspomnianego kanału, rozciąga się zalesiona równina sandrowa. W Rejonie Jezior Wielkich i Kuśnierza występują pagórki wydymowe. Rzędna terenu analizowanego obszaru kształtuje się od ok. 75 m n.p.m. na półwyspie Potrzymiech i dochodzi do maksymalnie ok. 160 m n.p.m. na zachód od Mogilna. Przeważają wysokości 100-110 m n.p.m.

Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych

Na terenie OPPT Mogilna nie stwierdzono występowania osuwisk. Terenu nie zakwalifikowano również jako zagrożonego występowaniem ruchów masowych. Nieurozmaicona rzeźba powierzchni terenu, połączona z niską sumą opadów atmosferycznych, nie sprzyjają powstawaniu i rozwojowi osuwisk.

Udokumentowane złoża kopalin

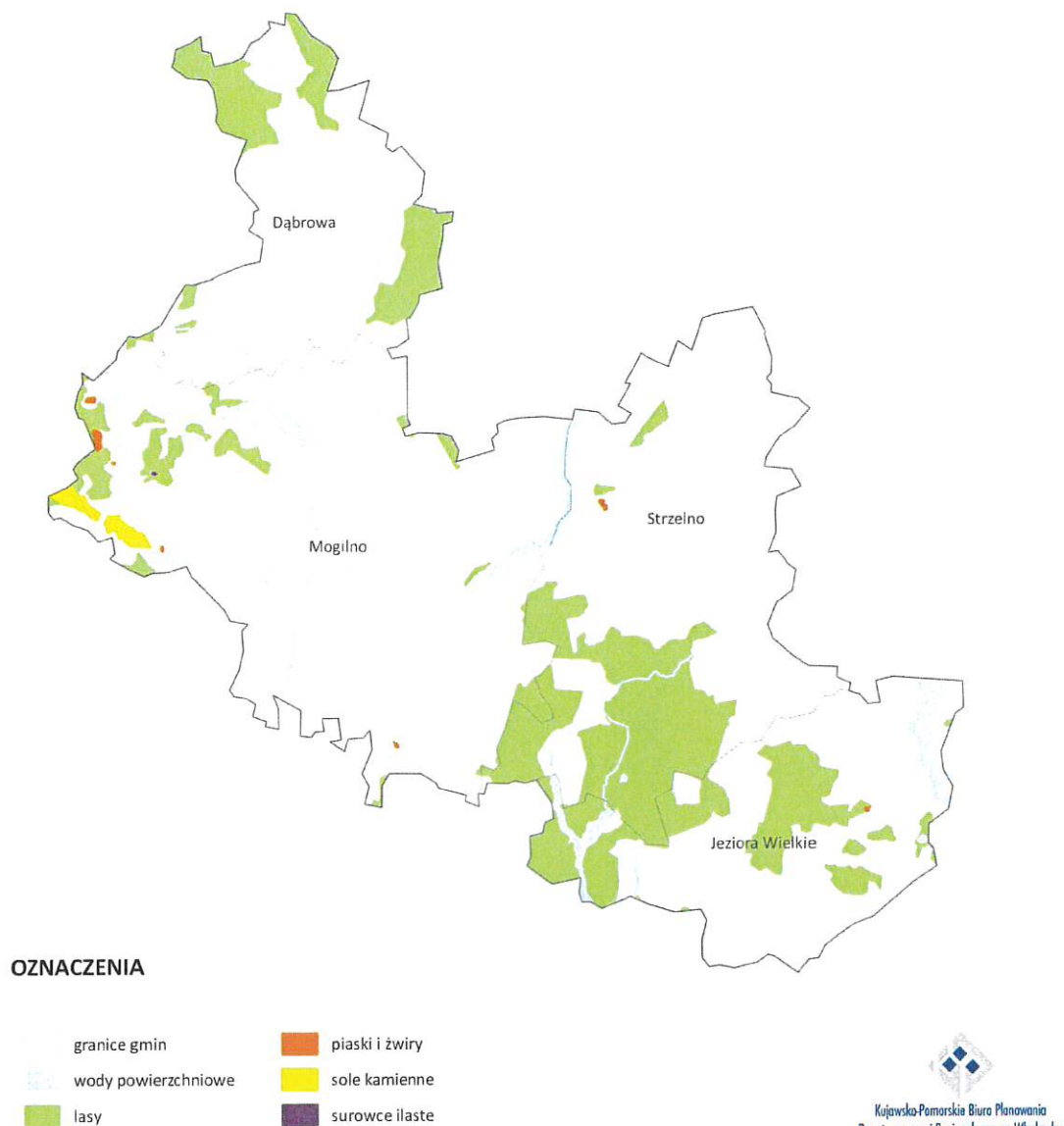
Zgodnie z aktualnym Bilansem Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 w granicach OPPT Mogilna występują złoża kopalin takich jak piaski i żwiry, surowce ilaste i sól kamienna. Najbardziej liczną grupę surowców stanowią piaski i żwiry występujące punktowo na całym obszarze OPPT Mogilna, głównie w części zachodniej. Również w zachodniej części OPPT Mogilna rozpoznane są zasoby soli kamiennej, która pozyskiwana jest w postaci solanki z otworowej kopalni „Mogilno” w Przyjmiu i wykorzystywana na potrzeby przemysłu chemicznego. Złoża kruszywa eksploatowane są w rejonie Czagańca, Dębna, Przyjmy, Mielenka, Strzelec i Kwieciszewa. Również w tym rejonie (Józefowo) występują złoża surowców ilastych, niezbędnych do produkcji ceramiki budowlanej. W tabeli nr 1 przedstawiono liczbę złóż kopalin w poszczególnych grupach.

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Mogilna

Kopalina	Liczba złóż
Surowce skalne	
Piaski i żwiry	10
Surowce ilaste	1
Surowce chemiczne	
Sól kamienna	2
SUMA	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022, Warszawa 2023

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Mogilna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Bilans złóż kopalin w Polsce” wg stanu na 31.12.2022r. PIB-PIB, Warszawa 2023r.

Gleby

Na obszarze OPPT Mogilno przeważają rozległe, niewysokie wzniesienia zbudowane z glin zwałowych, na których wykształciły się gleby płowe różnych klas bonitacyjnych o dobrych warunkach do prowadzenia gospodarki rolnej. Analizowany obszar pod względem rodzaju i typów gleb nie jest zbyt zróżnicowany. Występują gleby zarówno średnich klas (III i IV) jak i dobrych (I i II klasy) – czarne ziemie. Tereny położone na południe od Strzelna (kompleks leśny) cechują się gorszymi od pozostałej części obszaru – glebami rdzawymi. Pomimo występowania stosunkowo dobrych gleb na większości OPPT Mogilna, istotnym rosnącym zagrożeniem dla omawianego terenu jest zjawisko suszy, której skutki są odczuwalne szczególnie dla rolnictwa. Na stan gleb w OPPT Mogilna wpływają przede wszystkim czynniki pochodzenia antropogenicznego tj. intensywne rolnictwo, transport samochodowy i działalność zakładów produkcyjno-usługowych. Należy zaznaczyć, że OPPT Mogilna położony jest w sąsiedztwie terenów silnie uprzemysłowionych (rejon Piechcina, Janikowa i Inowrocławia), które stanowią potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego (emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych).

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

OPPT Mogilna położony jest w całości w dorzeczu Odry, w zlewni Warty. Sieć hydrograficzną tego obszaru stanowią m.in. Noteć Zachodnia, Panna i Panna Południowa. Są to ciekі o najistotniejszym znaczeniu. Ponadto składa się na nią system kanałów, w tym: Kanał Ostrowo-Gopło, Kanał Kuśnierz, Kanał Ciechrz-Bożejewice, Kanał Gać, Kanał Chwałowo, Kanał Zachodni i Kanał Mokre.

Na obszarze tym licznie występują jeziora. Zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski łączna liczba jezior w granicach obszaru prowadzenia polityki terytorialnej wynosi 59. Do największych, tj. powyżej 100 ha, znajdujących się w części lub w całości na tym obszarze należą: Gopło, Pakoskie Południowe, Ostrowskie i Wiecanowskie, które wykorzystywane są w różnym stopniu w turystyce i rekreacji.

Na terenie OPPT Mogilna wydzielono 11 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i 11 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych. Są to następujące zlewnie JCWP:

- rzeczne

RW60001018817489	Dopływ ze Strzelna
RW60001018817499	Kanał Ostrowo-Gopło
RW6000111881999	Noteć od Kanału Warta-Gopło do Noteci Zachodniej
RW6000111882932	Stara Noteć
RW6000161883199	Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego
RW600016188332	Struga Foluska
RW600018186339	Wełna do Lutomni
RW600018188149	Dopływ z jez. Skulskich
RW6000181882699	Panna
RW600018188299	Noteć Zachodnia
RW60001818836779	Gąsawka do jez. Sobiejuskiego

- jeziorne

LW10394	Skulska Wieś
LW10402	Kownackie
LW10404	Ostrowskie
LW10423	Wiecanowskie

LW10433	Pakoskie Pd.
LW10447	Ostrówieckie
LW10396	Gopło
LW10416	Kamienieckie
LW10429	Popielewskie
LW10430	Szydłowskie
LW10448	Kierzkowskie

Stan dziewięciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, badanych w ostatnich kilku latach określono jako zły. Dla dwóch z nich – Dopływu spod Strzelna i Noteci Zachodniej brak jest danych. Niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych jest tylko Panna. Pozostałe 10 JCWP jest zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Za główne źródło presji uznaje się nawożenie i depozycję oraz odpływ miejski (wody opadowe) a także ścieki przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (zarówno punktowe jak i rozproszone), w tym związane transportem i turystyką. Zlewnie te położone są w większości na obszarze użytkowanym rolniczo. Stąd też obserwuje się silną presję związaną z eutrofizacją. Wiele z cieków, dla których wyznaczono powyższe zlewnie, poddanych jest presji hydromorfologicznej m.in. związanej z prostowaniem koryta, stosowaniem budowli piętrzących i regulacyjnych.

Stan wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych położonych w granicach obszaru prowadzenia polityki terytorialnej Mogilna został określony jako zły. Zlewnie wszystkich tych jezior są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Za główne źródło presji dla zlewni jeziornych uznaje się rolnictwo i depozycję, a także źródła rozproszone wynikające z rozwoju obszarów zurbanizowanych, w tym poprzez transport, turystykę i odpływ miejski.

Dużym problemem środowiskowym identyfikowanym dla niemal wszystkich jezior położonych w obrębie tego obszaru jest stałe obniżanie poziomu wód. Zwłaszcza intensywnie jest to widoczne w przypadku jezior Gopło i Ostrowskiego. Przyczynę upatruje się w stosunkowo niskich sumach opadów i (co wynika z niektórych ekspertyz) aktywności kopalni węgla brunatnego, eksploatujących złoża na pograniczu województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. W celu ograniczenia zmian poziomu wody jeziora są piętrzone, ma również miejsce regulacja odcinkowa.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie OPPT Mogilno zagrożenie powodziowe nie występuje. Mogą natomiast pojawić się lokalne podtopienia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak nawalne deszcze lub na skutek spływu powierzchniowego, związanego z występowaniem powierzchni trudno przepuszczalnych.

Wody podziemne

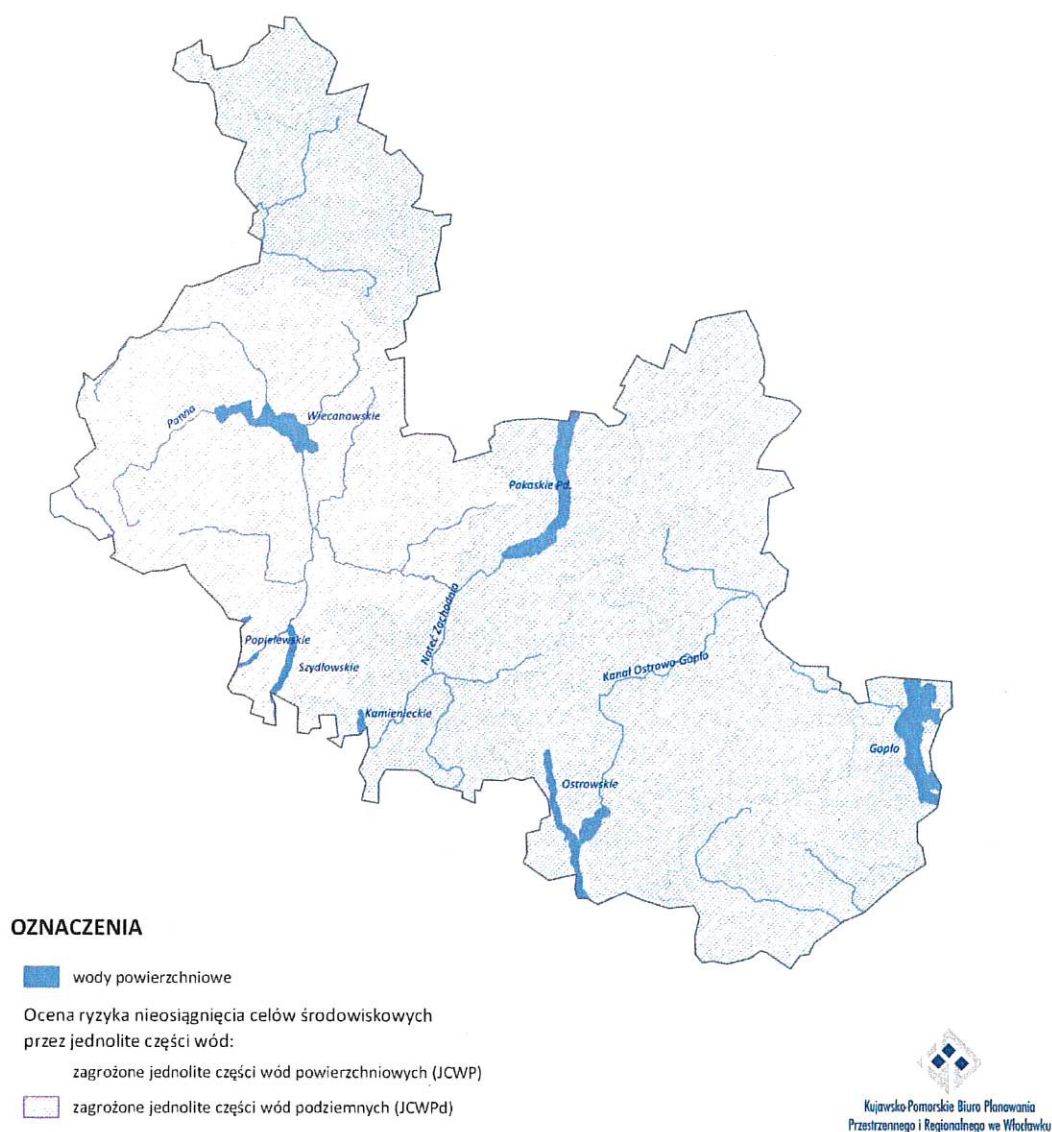
Główne poziomy użytkowe na terenie OPPT Mogilna występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredy. Wody pierwszego poziomu wodonośnego występują stosunkowo płytko. W zboczach dolin rzecznych (w tym Noteci Zachodniej) oraz rynien jeziornych występują wycieki i wysięki wód podziemnych.

W granicach tego obszaru położone są trzy główne zbiorniki wód podziemnych. Są to:

- nr 142 Inowrocław – Dąbrowa – jest to zbiornik czwartorzędowy typu porowego, zbiornik ten jest podatny na zanieczyszczenia w związku z czym w jego granicach wydzielono trzy obszary ochronne,
- nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno – jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński, typu porowego, charakteryzuje się dobrą izolacją od powierzchni terenu,
- nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska – jest to zbiornik czwartorzędowy typu porowego.

Zgodnie z obowiązującym podziałem obszaru Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar ten położony jest w obrębie dwóch JCWPd. Są to JCWPd nr 42 (tylko jego niewielki fragment położony jest w granicach OPPT Mogilna) i JCWPd nr 43 (zajmuje pozostałą część obszaru). Pierwsza z nich jest niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jej stan zarówno chemiczny, ilościowy jak i ogólny został określony jako dobry. Jednolita część wód podziemnych, która obejmuje swoim zasięgiem niemal cały obszar jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jest ona poddawana znacznej presji związanej m.in. z ascensją wód słonych dopływających z niżej występujących poziomów wodonośnych, poborem na potrzeby odwodnienia odkrywki w Tomisławicach oraz rolnictwem i gospodarką komunalną. Jej stan zarówno chemiczny, ilościowy jak i ogólny został określony jako słaby.

Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w OPPT Mogilna

Źródło: opracowanie własne na podstawie IlaPGW (www.apgw.gov.pl)

Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna

OPPT Mogilna położony jest w granicach mezoregionu Pojezierza Gnieźnieńskiego, wyodrębnionego w ramach regionalizacji fizycznogeograficznej opracowanej przez Jerzego Kondrackiego¹. Różnorodność elementów środowiska geograficznego, takich jak: rzeźba terenu, obecność cieków oraz jezior, torfowisk i innych zabagnień, ma bezpośrednie przełożenie na zróżnicowanie ekosystemów analizowanego obszaru.

Na szatę roślinną obszaru objętego opracowaniem składają się lasy, użytki zielone wraz z łąkami (w tym roślinność bagienna), zieleń śródpolna, sady i ogrody oraz tereny zielone na obszarach zurbanizowanych. Największymi skupiskami zieleni wysokiej na analizowanym obszarze są lasy. Według danych GUS za rok 2022 powierzchnia lasów w obszarze OPPT Mogilna wyniosła 11 127 ha, stanowiąc ponad 16% powierzchni całego obszaru. Rozmieszczenie terenów leśnych na analizowanym obszarze jest zróżnicowane, z wyraźną koncentracją w gminach: Strzelno (południowa część), Jeziora Wielkie (część zachodnia) oraz Dąbrowa (część północna i wschodnia). Wśród typów siedliskowych lasów na tym terenie dominują siedliska borowe, natomiast wśród gatunków przeważa zdecydowanie sosna pospolita. Oprócz wymienionej sosny pospolitej, lasy OPPT Mogilna tworzą również m.in. następujące gatunki drzew: buk zwyczajny, grab pospolity, brzoza brodawkowata, jesion, olcha. Nad brzegami jezior dominują łągi jesionowo-olszowe, wierzbowo-topolowe oraz jesionowo-wiązowe.

Występujące na analizowanym obszarze kompleksy roślinności łąkowo-bagiennnej, zlokalizowane głównie na obszarach położonych na zachód od Jeziora Gopło, stanowią istotny element mający wpływ na bogactwo bioróżnorodności obszaru. Spośród gatunków łąk występujących na terenie OPPT Mogilna wymienić można między innymi takie gatunki jak: łąki trzęślicowe, łąki selernicowe, niżowe łąki świeże. Do chronionych gatunków roślin zalicza się m.in.: lilię złotogłów, kosaćca syberyjskiego, podkolana białego czy orlika pospolitego. Poza wyżej wymienionymi, istotne znaczenie w systemie ekologicznym OPPT Mogilna odgrywają również zespoły roślinności krzewiastej oraz zadrzewienia występujące jako: przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe.

OPPT Mogilna położony jest w zasięgu korytarzy ekologicznych migracji gatunków wskaźnikowych – dużych ssaków (wilka, rysia, łosia, jelenia) opracowanych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży w 2012 r. Fauna OPPT Mogilna powiązana jest ściśle z obszarami leśnymi. Na pozostałych terenach ostojami bioróżnorodności są ekosystemy kompleksów łąkowo-bagiennych, torfowisk, cieków. W granicach OPPT Mogilna zlokalizowanych jest osiem użytków ekologicznych stanowiących pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. W lasach dominują sarny, jelenie, daniiele, dziki. Spotykane są także zajęce, króliki, lisy, borsuki oraz kuny leśne. Bardzo istotną rolę w ekosystemach leśnych odgrywają nietoperze. Na analizowanym obszarze występują m.in.: gacek brunatny, nocek rudy, mroczek późny i borowiec wielki. W granicach OPPT Mogilna znajdują się trzy obszary Natura 2000, w tym jeden obszar specjalnej ochrony ptaków oraz dwa specjalne obszary ochrony siedlisk. Na analizowanym obszarze występują liczne gatunki ptaków, w tym m.in.: bielik, myszołów, trzmiełojad, jastrząb, puszczyk, dudek, wilga. Jezioro Gopło wraz z obszarami przybrzeżnymi stanowi miejsce lęgowe licznych gatunków ptactwa wodnego, błotnego i lądowego. Do najważniejszych gatunków lęgowych występujących na tym obszarze można zaliczyć: gęgawę, błotniaka stawowego, błotniaka łąkowego, rybitwy czarne i rzeczne, żurawia oraz ortolana. Faunę tego obszaru uzupełniają niżowe gatunki płazów oraz gadów.

¹ zmodyfikowane przez zespół pod kierunkiem J. Solona i J. Borzyszkowskiego [w:] J. Solon, J. Borzyszkowski i in., PHYSICO-GEOGRAPHICAL MESOREGIONS OF POLAND: VERIFICATION AND ADJUSTMENT OF BOUNDARIES ON THE BASIS OF CONTEMPORARY SPATIAL DATA, 2018

Przyrodniczy system obszarów chronionych

Na przyrodniczy system obszarów chronionych terenu OPPT Mogilna składają się zarówno obiekty przestrzenne jak i punktowe. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na analizowanym obszarze występują: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Na obszarze objętym opracowaniem znajdują się trzy rezerваты przyrody.

Rezerwat przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 kwietnia 2014 r., znajduje się na terenie gm. Jeziora Wielkie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 1988,61 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu ekosystemu wodno-błotnego, łąkowego i leśnego wraz z całą różnorodnością flory i fauny, a w szczególności awifauny występującej na tym obszarze.

Rezerwat przyrody „Ostrowo”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 lutego 2017 r., znajduje się na terenie gminy Strzelno. Powierzchnia rezerwatu wynosi 13,89 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnie kształtującego się drzewostanu.

Rezerwat przyrody „Mierucinek”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r., znajduje się na terenie gm. Dąbrowa. Powierzchnia rezerwatu wynosi 29,53 ha. Celem ochrony rezerwatu jest przywracanie naturalnych cech zespołu grądu środkowoeuropejskiego *Galio sylvatici-Carpinetum*.

Na obszarze OPPT Mogilna znajduje się część parku krajobrazowo „Nadgoplański Park Tysiąclecia”, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 30/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 2.11.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 111, poz. 1889). Park obejmuje tereny w gminie Jeziora Wielkie. Teren parku obejmuje jezioro Gopło oraz przyległe obszary pól uprawnych, łąk i pastwisk, lasów, bagien, trzcinowisk i innych nieużytków. Celem powołania Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych licznych miejsc lęgowych ptactwa wodnego, błotnego i lądowego. Ponadto zabezpieczenie wartości historycznych tego rejonu związanych z początkami Państwa Polskiego oraz ochrona naturalnych właściwości środowiska przyrodniczego i swoistych cech krajobrazu jeziora Gopło, obszaru gruntów i lasów do niego przyległych.

Na obszarze opracowania znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich, dla którego obowiązuje Uchwała nr XI/252/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r., znajduje się na terenie gmin: Jeziora Wielkie, Mogilno i Strzelno, a więc w całości na terenie OPPT Mogilna. Powierzchnia obszaru wynosi 7266,95 ha. Obejmuje głównie rozległy kompleks leśny – jeden z większych na Kujawach, Jezioro Ostrowski wraz z terenami przyległymi. Czynna ochrona ekosystemu w ramach racjonalnej gospodarki leśnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk rejonu Pojezierza Gnieźnieńskiego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, dla którego obowiązuje Uchwała nr XLIX/810/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r., znajduje się na terenie gm. Gąsawa. Obszar obejmuje dwa systemy jezior usytuowanych w granicach Pojezierza Gnieźnieńskiego – różniących się zasadniczą fizjonomią. Rynnę zachodnią – z jeziorami Dużym i Małym Żnińskim, Weneckim, Biskupińskim, Gąsawskim i innymi charakteryzującą płaskie brzegi i niski stopień lesistości. Natomiast rynna wschodnia

charakteryzuje się wyższym stopniem lesistości brzegów, głębszym wcięciem rynny i wyższymi walorami krajobrazowymi oraz przydatnością dla wypoczynku.

Na obszarze OPPT Mogilna znajdują się 4 obszary Natura 2000.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Nadgoplańska PLB040004 znajduje się na terenie gminy Jeziora Wielkie. Obejmuje Jezioro Gopło i jego najbliższe otoczenie. Ostoja ptasia o randze europejskiej. Występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Obserwowano tu 198 gatunków ptaków; wśród nich 74 związane są z obszarami wodnymi i błotnymi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, bączek, bąk, podróżniczek, sowa błotna, perkoz dwuczuby, gęgawa, płaskonos, krakwa, rokitniczka, brzęczka i wąsatka. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego żurawia, gęsi. W stosunkowo wysokiej liczebności występuje gęgawa, czernica. W okresie zimy występuje znaczny procent populacji szlaku wędrówkowego gęsi zbożowej (do 5 000 osobn.); gęś białoczelna występuje w ilości do 6000 osobników. Bogate populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Jezioro Gopło PLH040007 znajduje się na terenie gminy Jeziora Wielkie. Obejmuje Jezioro Gopło i jego otoczenie. Posiada duże rozszerzenie w kierunku południowo-zachodnim obejmując tereny użytkowane rolniczo. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono występowanie gatunków zwierząt: kumak nizinny, bóbr europejski, wydra, traszka grzebieniasta, różanka, piskorz. Najcenniejsze siedliska przyrodnicze to: Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwały, Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic, Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe, Murawy kserotermiczne, Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, Torfowiska nakredowe, Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026 obejmuje obszar o młodoglacjalnej rzeźbie z bogactwem form – rynny polodowcowe, morena czołowa, morena denna, równina sandrowa. W granicach obszaru znajdzie się region charakteryzujący się wielkim bogactwem jezior. Lasy, od wieków użytkowane gospodarczo, zachowały naturalne rysy. Przeważają drzewostany mieszane. W otoczeniu jezior oraz w dolinie Noteci Zachodniej rozciągają się zróżnicowane pod względem syntaksonomicznym i florystycznym zbiorowiska łąkowe. Wśród nich licznie reprezentowane są zbiorowiska kalcyfilne i ziołoroślowe. W granicach obszaru jeziora, w których występują najlepiej zachowane w tej części Pojezierza Wielkopolskiego formacje podwodnych łąk ramienicowych Charetea. Obszar ma ważne znaczenie dla zachowania podwodnych łąk ramienicowych w Polsce. Lasy (szczególnie kompleks Lasów Miradzkich) wchodzące w skład Ostoi cechują się także najlepiej zachowanymi w Wielkopolsce świetlistymi dąbrowami *Potentillo albae-Quercetum*. Wyróżniającym dla tego obszaru elementem szaty roślinnej są także kalcyfilne łąki o zmiennej wilgotności.

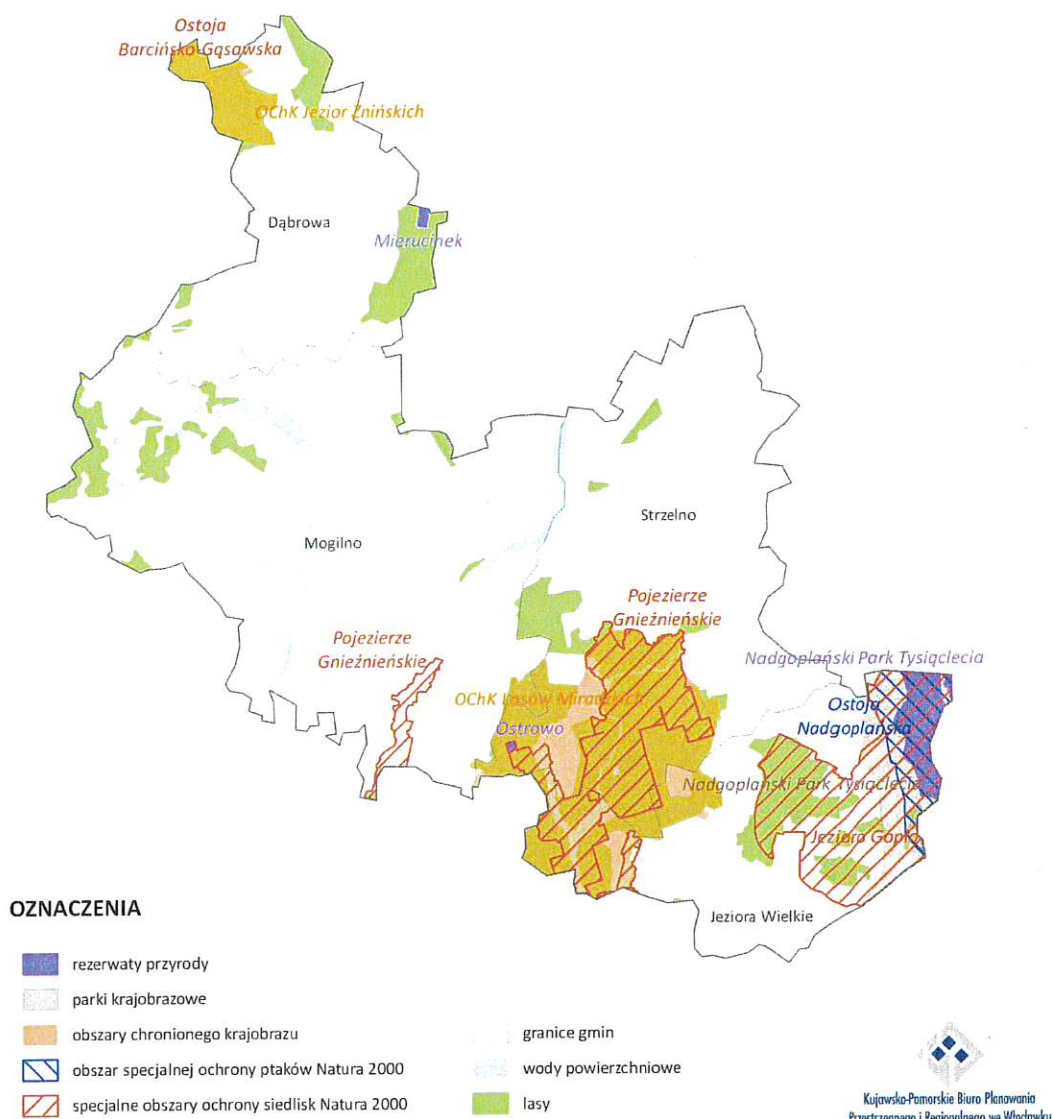
Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 znajduje się na terenie gminy Dąbrowa. Obszar jest elementem jednego z największych na Pałukach kompleksu leśnego otaczającego rynnę z jeziorami połączonymi rzeką Gąsawką. Strome zbocza dolin zajmują lasy grądowe, a na niewielkich powierzchniach również świetliste dąbrowy.

Przyrodniczy system obszarów i obiektów chronionych terenu OPPT Mogilna tworzą:

rezerваты przyrody		
1. Nadgoplański park Tysiąclecia - faunistyczny	1988,61 ha	gm. Jeziora Wielkie
2. Ostrowo - leśny	13,89 ha	gm. Strzelno
3. Mierucinek - leśny	53,24 ha	gm. Dąbrowa
park krajobrazowy (częściowo)		
Nadgoplański Park Tysiąclecia	9982,71	gm. Jeziora Wielkie
obszary chronionego krajobrazu (częściowo)		
Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich	7266,95	gm. Jeziora Wielkie, gm. Mogilno, gm. Strzelno
Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich	9754,24	gm. Dąbrowa
obszary Natura 2000		
– Obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Nadgoplańska PLB040003		
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Jezioro Gopło PLH040007		
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026		
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028		
użytki ekologiczne – 8 obiektów:		
4 – gmina Jeziora Wielkie		
1 – gmina Mogilno		
3 – gmina Strzelno		
pomniki przyrody – 73 obiekty		
4 – gmina Dąbrowa		
10 – gmina Jeziora Wielkie		
16 – miasto Mogilno		
43 – gmina Strzelno		
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CFFOP, GDOŚ (https://crfop.gdos.gov.pl/)		

Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie OPPT Mogilna ilustruje mapa.

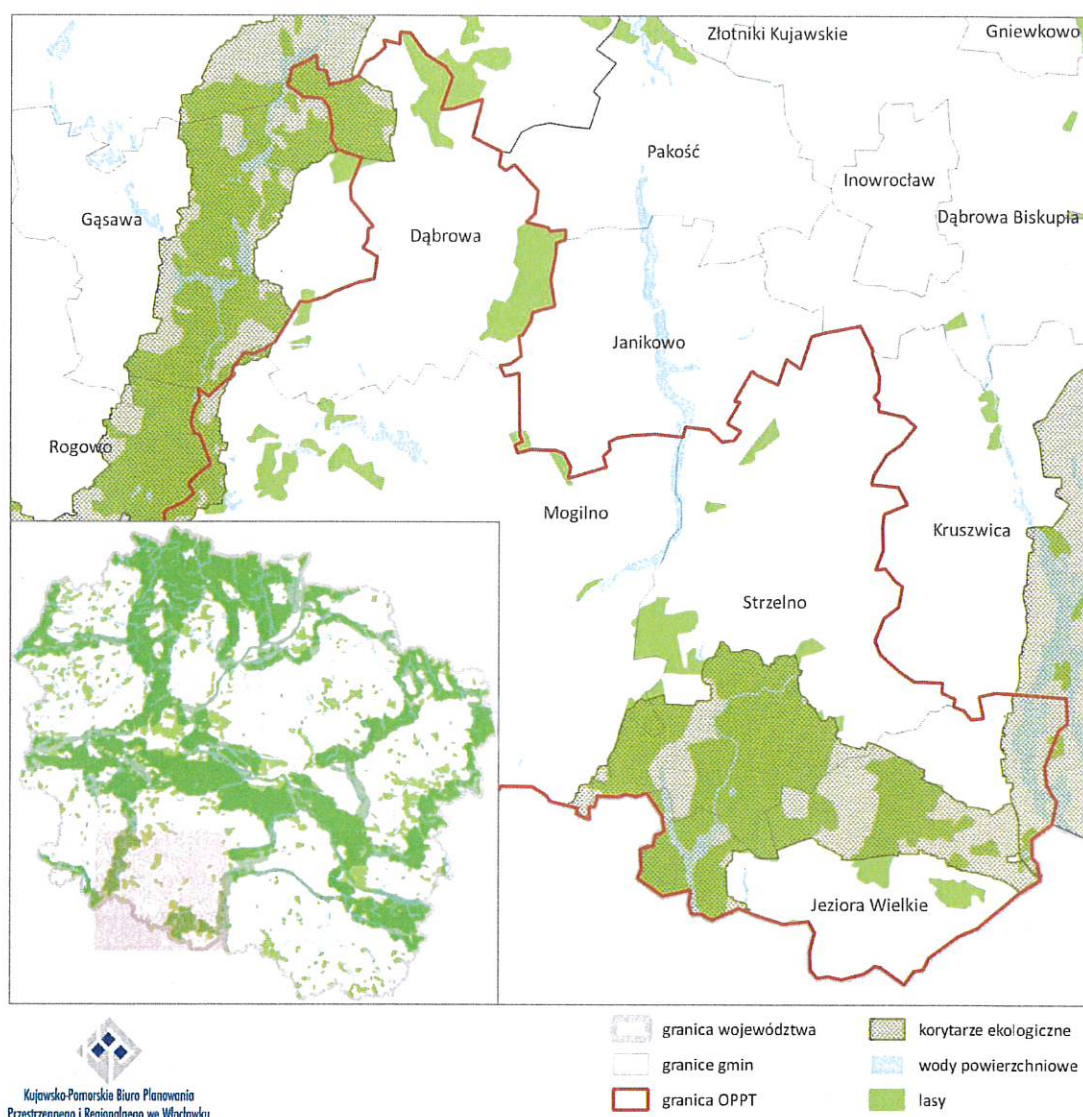
Mapa 3. Obszary prawnie chronione

Źródło: opracowanie własne

Rozmieszczenie form ochrony przyrody nawiązuje do Jeziora Gopło, podmokłych łąk w dolinie Noteci i kompleksów leśnych. Obejmują one znaczną część terenów leśnych oraz liczne jeziora.

Na terenie OPPT Mogilna znajdują się fragmenty korytarzy ekologicznych: Puszcza Bydgoska – Dolina Warty KPnC-15A, Pojezierze Gnieźnieńskie KPnC-15B, Pojezierze Żnińskie KPnC-15C stanowiących część sieci korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży jako tereny migracji dużych ssaków. Zasięg korytarzy ekologicznych ilustruje mapa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapa.korytarze.pl

Dość liczne formy ochrony przyrody na terenie OPPT Mogilna, skumulowane głównie w rejonie Jeziora Gopło i Lasów Miradzkich świadczą o tym, że występują tu istotne walory przyrodnicze i krajobrazowe wymagające ochrony. Jednocześnie na znacznej części obszaru nie obowiązują zakazy gospodarowania związane z potrzebami ochrony terenów i obiektów przyrodniczych.

Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie OPPT Mogilna w Pałędziu Dolnym (gm. Mogilno) występuje jeden zakład stwarzający duże ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) tj. PKN ORLEN S.A. Kawernowy Podziemny Magazyn Gazu. Ponadto w granicach omawianego obszaru nie znajduje się żaden zakład zaliczany zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska do zakładów stwarzających zwiększone ryzyko awarii przemysłowej (ZRR)² ze względu na ilość posiadanych substancji niebezpiecznych.

² wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Powietrze

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na obszarze OPPT Mogilno jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego, emisja z transportu oraz działalności przemysłowej. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są indywidualne piece gospodarstw domowych na paliwa stałe (często przestarzałe i/lub wykorzystujące niskiej jakości paliwo) oraz lokalne kotłownie.

Emisja zanieczyszczeń z sektora transportowego jest zależna przede wszystkim od natężenia ruchu. W OPPT Mogilna emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych występuje głównie wzdłuż dróg krajowy nr 15, 25 i 62, jak również wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 254, 255 i 262.

OPPT Mogilna leży w kujawsko-pomorskiej strefie oceny jakości powietrza. Z raportu oceniającego jakość powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2022 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wynika, że głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są benzo(a)pirenu oraz pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi strefa kujawsko-pomorska została zaklasyfikowana do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego (24-godzinnego) pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Wielkość emisji benzo(a)pirenu w 2021 roku wyniosła w województwie kujawsko-pomorskim 5904,4 kg/rok, a 97,5% tego zanieczyszczenia pochodziła głównie z sektora komunalno-bytowego.

Na podstawie danych z GIOŚ stwierdza się, że nastąpiła poprawa klas w przypadku pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀. Pod względem pyłu zawieszonego PM_{2,5} została ona zaliczona do klasy A1. Wskazuje to na poprawę jakości powietrza w tej strefie w stosunku do roku 2021, kiedy była ona klasyfikowana jako klasa C1. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nie wystąpił żaden przypadek pogorszenia klasy stref w 2022 r. w stosunku do roku 2021. Ponadto w odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. W porównaniu z oceną roczną jakości powietrza w odniesieniu do kryterium ochrony roślin za rok 2021, w ocenie za rok 2022 poprawa klasy strefy wystąpiła w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} (zmiana z klasy C1 na A1 w klasyfikacji wg fazy II).

Poprawa jakości powietrza w 2022 roku jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz korzystnych warunków meteorologicznych, skutkujących m.in. zmniejszoną emisją zanieczyszczeń z ogrzewania domów i mieszkań w okresie jesienno-zimowym.

Stan akustyczny (hałas)

W roku 2022 na terenie OPPT Mogilna stanowiska pomiarowe hałasu komunikacyjnego zlokalizowane były w Mogilnie – na ulicach Benedyktyńskiej i 900-lecia stanowiących ciąg drogi wojewódzkiej nr 254 oraz na ulicach Kościuszki i Hallera położonych w centralnej części miasta. Ulica Kościuszki i ul. Benedyktyńska prowadzą również ruch pojazdów z centrum miasta, w kierunku drogi krajowej nr 15. Badania poziomu hałasu komunikacyjnego prowadzone w ww. miejscach wykazały przekroczenie dopuszczalnego długookresowego poziomu dźwięku jedynie na stanowisku przy ul. Kościuszki. Na tym samym stanowisku odnotowano przekroczenia poziomu hałasu w ciągu dnia (o 3,8 dB) oraz w nocy (o 3,2 dB). Występują przekroczenia norm hałasu obejmujące tereny mieszkaniowe. Wpływ na poprawę warunków akustycznych będzie mieć realizacja II etapu obwodnicy Mogilna w ciągu drogi wojewódzkiej nr 254 oraz budowa obwodnicy Strzelna w ciągu drogi krajowej nr 15 i 25.

Ponadto w Mogilnie prowadzone były pomiary hałasu szynowego (linia kolejowa nr 353, punkt przy ul. Kopernika 11). Poziom hałasu wyrażony wskaźnikiem L_{AeqD} dla pory dnia przekroczony został o 1,8 dB,

natomiast wskaźnik L_{AeqN} dla pory nocy o 7,5 dB. W ciągu doby badany odcinek przekracza łącznie 81 pociągów, w tym 30 pociągów towarowych, co stanowi 37% ruchu kolejowego na tym odcinku linii.

Na terenie OPPT Mogilna Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w roku 2021 prowadził badania poziomu hałasu przemysłowego. Przeprowadzono kontrolę na terenie gminy Mogilno oraz Janowiec Wielkopolski. Najczęściej rejestrowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej z przedziału 0,1-5 dB co stanowiło 71% ogólnie rejestrowanych naruszeń.

Ze względu na ukształtowanie terenu oraz liczne zbiorniki wodne OPPT Mogilna odnotowuje duży wzrost hałasu generowanego przez jednostki pływające wyposażone w silniki spalinowe. Aby zapobiec pogorszeniu klimatu akustycznego Rada Powiatu w Mogilnie podjęła uchwałę w sprawie wprowadzenia ograniczeń i zakazu użytkowania jednostek pływających o napędzie spalinowym na jeziorze Ostrowskim, Wólczańskim, Mogileńskim, Wienieckim, Chwałowskim oraz Wiecanowskim.

Pola elektromagnetyczne

Na analizowanym obszarze występują również linie elektroenergetyczne i stacje elektroenergetyczne, które są źródłami pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz. Rozkłady pól w otoczeniu linii elektroenergetycznych są zależne od konstrukcji linii, warunkującej usytuowanie znajdujących się pod napięciem przewodów w przestrzeni. Ponieważ jednak energia jest wykorzystywana w każdej dziedzinie życia, dlatego dla niezakłóconego funkcjonowania gospodarki oraz zapewnienia odpowiedniej jakości życia społeczeństwa, dla zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw konieczne jest funkcjonowanie rozbudowanego przesyłowego systemu elektroenergetycznego.

Źródłami pola elektromagnetycznego są również obiekty radiokomunikacyjne, w tym powszechnie występujące stacje sieci telefonii komórkowych, zapewniające dostęp do usług w zakresie telefonii i Internetu.

W celu ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi przekraczającymi dopuszczalne wartości oraz umożliwienia dotrzymania standardów jakości środowiska należy przestrzegać ustalonych w przepisach odrębnych odległości w jakich możliwa jest realizacja obiektów budowlanych, w tym przede wszystkim przeznaczonych do zamieszkania.

Zmiany klimatu

Obszar prowadzenia polityki terytorialnej Mogilna wg klasyfikacji klimatycznej R. Gumińskiego leży w Dzielnicy Środkowej. Klimat ten charakteryzuje się zmiennością i przejściowością oraz występowaniem długiego lata i krótkiej zimy. Okres wegetacyjny wynosi ok. 210-220 dni.

Średnia roczna temperatura powietrza w latach 2021 i 2022 roku wynosiła powyżej 8°C. We wszystkich trzech analizowanych wieloletniach (1971-2000, 1981-2010 i 1991-2020) średnia roczna temperatura powietrza oscylowała na podobnym poziomie jak w roku 2021 i 2022. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień z średnią temperaturą w granicach 17-19°C i temperaturą maksymalną w granicach 30-32°C. Z kolei najniższa temperatura minimalna (ok. -14/-12°C) występuje w styczniu.

W 2021 roku roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła ok. 500-600 mm, a w roku 2022 opady spadły do 450-550 mm. We wszystkich trzech wieloletniach (1971-2000, 1981-2010 i 1991-2020) roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła poniżej 550 mm. Najmniej opadów atmosferycznym w ostatnim wieloleciu było w okresie zimowym, a najwięcej w okresie letnim.

Czynnikiem kształtującym klimat jest również występowanie oraz prędkość wiatru. Na terenie OPPT Mogilna dominują wiatry południowo-zachodnie oraz zachodnie. Średnia prędkość wiatru na tym obszarze wynosi od 1,9 do 3,1 m/s.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu są jednym ze współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym. Obserwowane jest ocieplenie klimatu zarówno w stosunku do średnich wieloletnich, ale również częstotliwości występowania fal upałów oraz zmiany intensywności i rozmieszczenia opadów, w tym skrócenia czasu zalegania pokrywy śnieżnej. Prognozowane zmiany klimatu będą mieć zarówno istotny wpływ zarówno na przestrzeń miasta Mogilno jak i na tereny wiejskie z uwagi na gleby o wysokiej klasie bonitacji (II i III). Wpływ zmian klimatu będzie odczuwalny głównie w efektywności gospodarki rolnej, a także oddziaływaniu na gospodarkę wodną, przemysł oraz jakość życia człowieka. Wśród skutków pozytywnych należy wymienić wydłużający się okres wegetacyjny oraz poprawę warunków sprzyjających produkcji energii ze źródeł odnawialnych – wzrost nasłonecznienia.

Zagrożenia dla ładu przestrzennego

OPPT Mogilna obejmuje Powiat Mogileński, na który składają się dwie gminy miejsko-wiejskie: Mogilno, Strzelno i dwie gminy wiejskie: Dąbrowa, Jeziora Wielkie, w związku z tym teren charakteryzuje się zróżnicowanymi funkcjami przestrzennymi.

W strukturze gmin miejsko-wiejskich wyróżniają się obszary zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej. W przestrzeni w znaczący sposób zaznaczają się również obszary z zabudową przemysłowo-składowo-magazynową. W przypadku Strzelna to przede wszystkim obszar położony przy drodze krajowej nr 15, a na obszarze Mogilna, teren przy ul. Przemysłowej. Istotnym elementem struktury przestrzennej jest zabudowa, która głównie skoncentrowana jest wzdłuż ulic, ale występują również wsie o zabudowie rozproszonej. Zauważalny jest również rozwój osiedli mieszkalnych odizolowanych od zwartej zabudowy wsi, powstające na gruntach rolnych, m.in. we wsi Padniewo, Świerkówiec oraz tereny wzdłuż głównych dróg w gminie, zwłaszcza w pobliżu miasta. Ponadto występuje nieład architektoniczny, chaos w formach zabudowy, zabudowywanie terenów otwartych, niedopasowanie architektury do otoczenia, w szczególności pod względem kolorystyki, gabarytów. Obserwuje się deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne oraz występowanie terenów zdegradowanych i zniszczonych, które wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie atrakcyjności tych terenów. Na obszarach położonych w sąsiedztwie jezior m.in. nad jeziorem Ostrowskim zauważalne jest zagospodarowanie terenów powodujące degradację środowiska i krajobrazu. W sąsiedztwie zabudowy lotniskowej powstają obiekty, które wpływają na pogorszenie ładu przestrzennego. Ponadto powoduje to problemy związane z dostępem do infrastruktury technicznej i komunikacji oraz podstawowych usług.

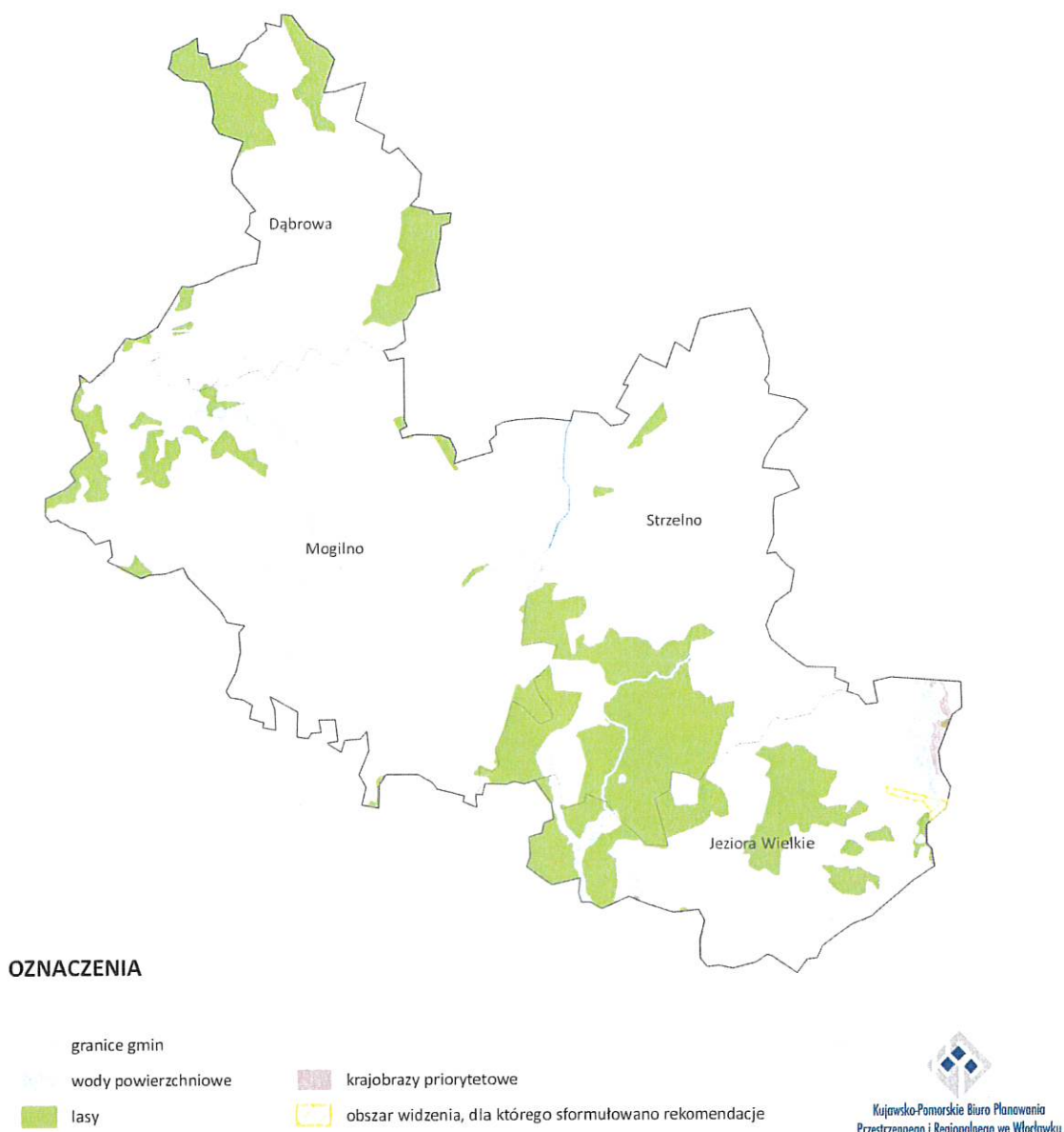
Z kolei na obszarze gmin wiejskich wchodzących w skład OPPT Mogilna znaczny obszar zajmują tereny użytków rolnych oraz tereny leśne. Krajobraz jest typowy dla obszarów wiejskich o dominującym znaczeniu działalności rolniczej. Gmina Dąbrowa wyróżnia się na tle pozostałych gmin pod względem zagospodarowania przestrzeni, które tworzy harmonijną całość. Zauważalne jest silne skupienie osadnictwa, udział zabudowy rozproszonej zlokalizowanej poza obszarami zwartej zabudowy wiejskiej jest niewielki. Ponadto w krajobrazie nie występują powierzchniowo duże zakłady przemysłowe.

Istotnym elementem układu przestrzennego jest sieć transportowa. Przez OPPT Mogilna przebiegają szlaki komunikacyjne, które stanowią ważne lokalne węzły komunikacyjne. Trzy drogi krajowe: nr 15 (Trzebnica – Gniezno – Inowrocław – Toruń – Ostróda), droga krajowa Nr 25 (Bobolice – Człuchów – Bydgoszcz – Inowrocław – Oleśnica), droga krajowa Nr 62 (Strzelno – Kruszwica – Płock – Siemiatycze). Ważną funkcję komunikacyjną pełnią także trzy drogi wojewódzkie: DW254, DW255, DW262. Znaczącą inwestycją drogową była wybudowana obwodnica Mogilna (2013 rok), która usprawniła ruch tranzytowy i wyprowadziła go z centrum miasta. Planowana jest budowa drugiego etapu obwodnicy Mogilna. Należy jednak zwrócić uwagę,

że przy realizacji inwestycji najprawdopodobniej wystąpią niekorzystne zmiany w strukturze użytkowania gruntów z uwagi na fragmentację terenów użytkowanych rolniczo.

Istotny z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego jest Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko pomorskiego. Zawiera on rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (parki kulturowe, parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obiekty znajdujące się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO MaB lub obszary i obiekty proponowane do umieszczenia na tych listach). Na obszarze OPPT Mogilna został wskazany krajobraz priorytetowy z kryterium dotychczasowej ochrony prawnej. Obejmuje on Półwysep Potrzymiech, który znajduje się na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Dodatkowo obszar OPPT Mogilna znajduje się w obszarze widzenia z punktu widokowego z grodziska w Mietlicy. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów powinny być uwzględniane w aktach planowania przestrzennego na poziomie lokalnym.

Mapa 5. Obszary istotne z punktu widzenia audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wymagające pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu

Źródło: opracowanie własne

Odpady

Dane z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2022 wskazują, że w powiecie mogileńskim wytworzonych zostało 355 kg odpadów komunalnych na jednego mieszkańca. W stosunku do roku 2019 zanotowano wzrost wytworzonych opadów komunalnych o 13 kg na jednego mieszkańca.

Odpady zagospodarowywane są zgodnie z właściwymi normami, czy to dla odpadów z zakładów przemysłowych czy odpadów komunalnych.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) stanowi kluczowy element efektywnego gospodarowania odpadami. PSZOK umożliwia mieszkańcom dostarczanie różnorodnych odpadów, w tym szkła, tworzyw sztucznych, papieru, metali, a także przeterminowanych leków czy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. PSZOK na obszarze OPPT znajdują się w:

- Gminie Mogilno, przy składowisku odpadów komunalnych w Szerzawach;
- Gminie Dąbrowa, na terenie Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Dąbrowie;
- Gminie Jeziora Wielkie, w Siedlimowie;
- Gminie Strzelno.

Warto również wspomnieć o mobilnych punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, które w niektórych gminach zwiększają dostępność tego rodzaju usług dla mieszkańców. Dodatkowo, w gminach Mogilno i Jeziora Wielkie istnieją punkty zbiórki surowców wtórnych, co dodatkowo wspiera recykling.

Gospodarka wodno-ściekowa

OPPT Mogilno charakteryzuje się bardzo wysokim udziałem osób korzystających z sieci wodociągowej. W 2020 roku było to 99,5%. Na obszarach miejskich udział wynosił 99,9%, a na terenach wiejskich niewiele mniej, bo 99,3%. Mimo powszechnego dostępu ludności do sieci wodociągowej, istnieją obszary, gdzie istnieje konieczność modernizacji przestarzałej infrastruktury wodociągowej.

Niezależnie od powszechnego dostępu do sieci kanalizacyjnej występuje dysproporcja między miastem, a obszarami wiejskimi. Wymaga to skoncentrowania się na zwiększeniu dostępu do sieci kanalizacyjnej w gminach miejsko-wiejskich, ponieważ charakteryzuje je niski udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnych. Analiza dostępu do sieci kanalizacyjnej ukazuje, że udział w gminach wiejskich wynosił około 65% w porównaniu do gmin miejsko-wiejskich, gdzie odnotowano około 55%.

Obszar OPPT Mogilno obejmuje trzy aglomeracje wodno-ściekowe, obsługiwane są przez trzy oczyszczalnie: Mogilno, Gębice, Strzelno Klasztorne:

- Aglomeracja Mogilno o poziomie skanalizowania 98,24% i RLM 14 tys., obsługiwana przez gminę Mogilno;
- Aglomeracja Gębice o poziomie skanalizowania 88,23% o RLM 2tys., obsługiwana przez gminę Mogilno;
- Aglomeracja Strzelno o poziomie skanalizowania 96,12% o RLM 7tys., obsługiwana przez gminę Strzelno.

5.1 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Termin „znaczące oddziaływanie” wprowadzony został poprzez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – nie został jednak w niej zdefiniowany. W literaturze specjalistycznej dominuje stanowisko, że o znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów takich jak: jakość powietrza, wód powierzchniowych oraz gleb, poziom hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Natomiast zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 17) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przez znaczące negatywne oddziaływanie na obszar NATURA 2000 rozumie się *oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:*

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunkowych roślin i zwierząt, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub*
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub*
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.*

Katalog przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco) określony został w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. W myśl art. 71 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko są to przedsięwzięcia wymagające uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z powyższym nie wszystkie oddziaływania negatywne są oddziaływaniami znaczącymi.

W projekcie ST OPPT Mogilna wskazano projekty wybrane do wsparcia w perspektywie finansowej 2021-2027. Lista podstawowa to 33 projekty, które uzupełnia 15 projektów z listy rezerwowej. Charakter planowanych projektów jest zróżnicowany. Są wśród nich działania zarówno „miękkie” podnoszące przede wszystkim jakość edukacji i rozszerzające ofertę edukacyjną i kulturalną, jak i „twarde” – inwestycyjne, których zakres oddziaływania ogranicza się przeważnie do skali lokalnej.

Prognozuje się, że część z nich będzie w sposób negatywny oddziaływać na komponenty środowiska, w tym na powierzchnię ziemi, rośliny, zwierzęta. Jednak, zgodnie ze stwierdzeniem przytoczonym powyżej, nie wszystkie te negatywne oddziaływania będą oddziaływaniami znaczącymi. Zakłada się, że znaczące negatywne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku realizacji projektów, poza projektami o charakterze „miękkim”, na obszarach, na których już obecnie występują problemy środowiskowe.

Ocena stanu środowiska w OPPT Mogilna wykazała, że obszar ten mierzy się z problemami środowiskowymi, które potencjalnie mogłyby być potęgowane przez realizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko. Problemy te dotyczą przede wszystkim:

- terenów, na których mogą być przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu,
- terenów, na których przekroczone są dopuszczalne normy zanieczyszczenia powietrza,
- obszarów niedoboru wody dla potrzeb rolnictwa, zagrożonych erozją i suszą ze względu na działalność rolniczą,
- terenów wód powierzchniowych i podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- tereny zagrożone wystąpieniem poważnych awarii.

W związku z powyższym, jeśli spośród planowanych projektów te, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko nie będą realizowane na obszarach, których problemy środowiskowe dotyczą, nie zakłada się, że będą one pogłębiały istniejące zagrożenia wobec komponentów środowiska, jak i środowiska jako całości. Zwraca się jednak uwagę, że ze względu na skalę i charakter projektu dokumentu, który nie zawsze zawiera konkretne informacje dotyczące przestrzennych lokalizacji planowanych inwestycji, niejednokrotnie trudno jednoznacznie ocenić bezpośredni wpływ planowanych zamierzeń na określone tereny. Jednocześnie wskazuje się na proekologiczny i prospołeczny charakter planowanych zamierzeń, których nie tylko nie będą pogłębiały istniejących problemów, ale mogą pomóc w ich rozwiązywaniu. W szczególności dotyczy to projektów realizujących cel szczegółowy: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna.

W projekcie ST OPPT Mogilna planuje się działania na rzecz modernizacji energetycznej obiektów. Wymiana źródeł ciepła z konwencjonalnego na odnawialne źródła energii i poprawa parametrów energetycznych budynków pozwoli na zastąpienie dotychczasowych emisyjnych źródeł ciepła czystą energią, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego. Wpłynie to pozytywnie na poprawę jakości powietrza na analizowanym obszarze, co obecnie jest istotnym problemem środowiskowym. Do poprawy jakości powietrza i ograniczania hałasu przyczynić się może również rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów (budowa ścieżek rowerowych). Ponadto w projekcie Strategii znajdują się projekty, które mogą pomóc terenom zurbanizowanym – szczególnie narażonym na presję ze strony zmian klimatu, adaptować się do nich. Tego typu działania planowane są przede wszystkim w Strzelnie (działania adaptacyjne w miastach – nasadzenia, zazielenianie, gospodarowanie opadami) i Mogilnie (zagospodarowywanie przestrzeni publicznych, w tym przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego). Zakłada się, że planowane inwestycje będą realizowane w oparciu o dobre praktyki i pozwolą uniknąć błędów, które nie pozwalałyby osiągnąć zakładanego efektu, a jedynie szkodę dla środowiska.

5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu

Wymaganiem elementem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie możliwych zmian stanu środowiska w przypadku nieprzyjęcia dokumentu. Realizacja działań zapisanych w projekcie ST OPPT Mogilna z pewnością nie pozostanie obojętna dla środowiska jak i jego poszczególnych komponentów. Z uwagi na charakter planowych projektów w większości należy spodziewać się oddziaływań pozytywnych, a oddziaływania negatywne będą miały charakter lokalny, często przejściowy. Związane będą z wprowadzaniem nowych funkcji, mających służyć przede wszystkim lokalnym społecznościom.

Cele uwzględnione w projekcie dokumentu są spójne z celami zawartymi w dokumentach środowiskowych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Kierunki działań w celach szczegółowych 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń dostrzegają występujące problemy środowiskowe i dążą do ich rozwiązania. Z tego względu szereg projektów dotyczy lub uwzględnia aspekty działań na rzecz adaptacji do skutków zmian klimatu, osiągania neutralności klimatycznej czy ograniczania zużycia energii i zasobów naturalnych (zwłaszcza wody).

Odstąpienie od realizacji niektórych z określonych celów mogłoby spowodować, że założone cele o charakterze prośrodowiskowym nie zostaną osiągnięte. W takim przypadku istniejące problemy środowiskowe mogą pozostać nierozwiązane albo nawet się pogłębić. W szczególności zwraca się tutaj uwagę na projekty z zakresu modernizacji/termomodernizacji energetycznych. Ich celem jest zarówno obniżenie kosztów eksploatacyjnych i poprawa parametrów energetycznych, ale dostrzega się również ich wpływ na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji.

Brak realizacji tego typu działań utrzyma lub może nawet zwiększyć negatywne oddziaływania na środowisko (dalsza emisja zanieczyszczeń do powietrza czy strata zasobów). Nie podjęcie działań adaptacyjnych do zmian klimatu może spowodować, że postępująca zmiana warunków klimatycznych będzie nasilała istniejące problemy i być może generowała nowe. Ocieplanie się klimatu, coraz częstsze i dłuższe fale upałów wymagają wprowadzenia rozwiązań, dzięki którym jakość życia mieszkańców co najmniej nie będzie gorsza niż obecnie. Bez działań na rzecz terenów zieleni, zwiększenia powierzchni przepuszczalnych i retencjonowania wody czy poprawy standardów klimatycznych obiektów użyteczności publicznej trudno będzie zwiększać odporność miast na skutki zmian klimatu. Ponadto dużą wagę przywiązuje się do działań „miękkich” mających służyć edukacji i wzmacnianiu potencjału kompetencyjnego dzieci i młodzieży czy poprawie dostępu i jakości usług medycznych, dzięki którym obszar ma szansę na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy, a mieszkańcy szansę na osiągnięcie dobrej jakości życia i zdrowia.

W związku z powyższym brak przyjęcia i realizacji założeń zawartych w projekcie ST OPPT Mogilna spowodowałby, że obszar ten w dalszym ciągu zmagałby się z problemami środowiskowymi, a jakość życia mieszkańców nie uległaby poprawie. Mniejsza byłaby szansa na osiągnięcie celu głównego zakładanego w projekcie dokumentu, tj. podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Możliwe, że istniejące problemy nasiliłyby się, a jakość życia i zdrowie mieszkańców uległyby pogorszeniu.

6 Istniejące problemy ochrony środowiska i cele istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Dokonana w rozdziale 5 ocena istniejącego stanu środowiska ST OPPT Mogilna i identyfikacja zagrożeń potwierdziły oraz wskazały na istnienie problemów środowiskowych, do których w szczególności należą:

zła jakość powietrza atmosferycznego, jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, hałas czy skutki zmian klimatu szczególnie uciążliwe dla obszarów zurbanizowanych.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, którego obszar jest zgodny z granicami OPPT Mogilna wskazano kierunki Interwencji dla 10 zagadnień problemowych. Ich celem będzie rozwiązanie lub złagodzenie zidentyfikowanych problemów środowiskowych występujących na danym obszarze. Obszary interwencji i planowane w ich ramach kierunki interwencji zestawiono w tabeli (Tabela 2).

Tabela 2. Obszary, w ramach których zakłada się podjęcie działań służących rozwiązaniu problemów środowiskowych	
Obszar interwencji	Kierunki interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania. Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji: pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. Rozwój systemów ostrzeżeń.
Zagrożenie hałasem	Ograniczenie emisji hałasu do środowiska.
Zasoby przyrodnicze	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.
Gospodarowanie wodami	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości. Zwiększanie retencji wodnej. Ochrona przed powodzią i lokalnymi podtopieniami. Ochrona przed suszą i deficytem wody.
Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki. Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków.
Zasoby geologiczne	Zarządzanie zasobami geologicznymi.
Gleby	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb.
Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ograniczenie oddziaływania odpadów na środowisko.
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.
Zagrożenia poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii i zagrożeń środowiska dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej.
Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.
Monitoring środowiska	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Mogileńskiego

Analizując listy projektów wskazywanych do realizacji w ramach Strategii zidentyfikowano jeden projekt, który będzie realizowany na obszarach chronionych podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, znajdujących się w granicach OPPT Mogilna. Obszary podlegające ochronie omówiono w rozdziale 5. Ocena istniejącego stanu środowiska – Przyrodniczy system obszarów chronionych.

Projekt – Budowa ścieżek rowerowych w Przyjezierzu, gmina Jeziora Wielkie będzie realizowany na Obszarze Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich oraz w granicach obszaru Natura 2000 – Specjalny obszar ochrony siedlisk Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026. Zakłada on wykonanie promenady w formie ścieżki pieszko-rowerowej o długości ok. 1,6 km wzdłuż brzegu jeziora Ostrowskiego do plaży głównej w Przyjezierzu do tzw. plaży „wojskowej” wraz z miejscami odpoczynku. Z uwagi na zidentyfikowane presje i zagrożenia mogące mieć duży wpływ na obszar Natura 2000 zakłada się, że budowa ścieżki rowerowej może mieć z jednej strony wpływ na wzmożenie presji ze strony ruchu turystycznego poprzez rozwój infrastruktury, ale z drugiej pozwoli na skanalizowanie tego ruchu. Projekt będzie realizowany w oparciu o już istniejącą ścieżkę, na terenie poza występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych. Jego realizacja nie spowoduje utraty siedlisk i nie będzie oddziaływać znacząco negatywnie na chronione gatunki roślin i zwierząt. Niemniej jednak założeniem realizacji projektu jest zwiększenie ruchu turystycznego, którego wzrost będzie wiązać się z pogorszeniem warunków akustycznych w sąsiedztwie zbiorników wodnych oraz potencjalnym wzrostem zanieczyszczeń – zarówno wód, jak i środowiska wskutek zaśmiecania terenów nadbrzeżnych. Z tego względu w ramach dostosowywania terenów do rozwoju turystyki w sąsiedztwie zbiorników wodnych konieczne jest organicznie presji antropogenicznej na te tereny i przeciwdziałanie ich degradacji. Nie zakłada się jednak, że realizacja tego typu przedsięwzięcia nawet na obszarze Natura 2000 Pojezierze Gnieźnieńskie spowoduje negatywne oddziaływania na cele i przedmiot ochrony tego obszaru.

Ponadto nie można wykluczyć, że część planowanych projektów może być realizowana w sąsiedztwie pomników przyrody bądź innych obszarowych formy ochrony przyrody. W szczególności zwraca się uwagę na projekty dotyczące zagospodarowywania czy odnowy przestrzeni publicznych, a zwłaszcza te, których lokalizacja nie została jeszcze określona. W ich obrębie, ale także sąsiedztwie mogą występować przede wszystkim punktowe formy ochrony przyrody w postaci pomników przyrody. Tym samym na etapie przygotowywania i realizacji inwestycji należy je zidentyfikować i podjąć stosowne działania w celu ich zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami m.in. robót budowlanych. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiąganie zakładanych celów ochrony środowiska.

Jednocześnie zwraca się uwagę, na charakter planowanych do realizacji projektów. Część z nich wpłynie na niwelowanie istniejących problemów środowiskowych – zwłaszcza w zakresie poprawy jakości powietrza (działania termomodernizacyjne, budowa ścieżek rowerowych), co w sposób pośredni może pozytywnie wpłynąć na obszary chronione.

Planowane do realizacji projekty zgodnie z celem głównym Strategii mają służyć podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wspierać proces zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Wybór takiego kierunku działań będzie wpływał na poprawę jakości środowiska, a tym samym na zdrowie i życie ludzi.

W przypadku większości projektów dostrzega się ich wpływ na rozwiązywanie istniejących problemów środowiskowych zidentyfikowanych w OPPT Mogilna. Planowany jest szereg działań w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany istniejących konwencjonalnych źródeł ogrzewania na źródła energii odnawialnej. Pozwoli to na zmniejszenie emisji z sektora komunalno-bytowego, przyczyniając się jednocześnie do poprawy jakości powietrza.

Projekt Strategii zakłada również działania mające służyć adaptacji przestrzeni, zwłaszcza przestrzeni miejskich, do skutków zmian klimatu planowane m.in. w Strzelnie – wprowadzenie nasadzeń i terenów zieleni oraz gospodarowanie wodami opadowymi.

Dodatkowo zwraca się uwagę, że planowane projekty kubaturowe będą w większości dotyczyły obiektów istniejących. Będą prowadzone działania w zakresie rozbudowy i doposażenia placówek edukacyjnych i kulturalnych.

Z uwagi na stan jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie OPPT Mogilna, które zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych, problem jakości wód należy w szczególności uwzględnić przygotowując i realizując projekty związane z rozwojem turystyki w sąsiedztwie obszarów wodnych, np. jeziora Ostrowskiego w Przyjezierzu. Planowana budowa ścieżek pieszo-rowerowych ma na celu zintensyfikowanie ruchu turystycznego, którego wzmożenie może wywierać dodatkową presję na zły już obecnie stan jakości wody.

7 Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

Projekt ST OPPT Mogilna zakłada osiągnięcie wskazywanych celów rozwojowych dla obszaru odpowiadającemu granicom powiatu mogileńskiego, obejmującego 4 gminy – 2 miejsko-wiejskie: Mogilno i Strzelno i 2 wiejskie: Dąbrowa i Jeziora Wielkie, poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Za cel główny przyjęto: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego osiągnięciu ma służyć 5 celów szczegółowych – poprzez realizację przypisanych im projektów. Ocena oddziaływania projektu ST OPPT Mogilna na środowisko została przeprowadzona na poziomie projektów. Przeanalizowano zarówno projekty z listy podstawowej (33 projektów), jak i rezerwowej (15 projektów).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzona analiza polegała na ocenie wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Uwzględniono również zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Szczegółowej oceny przewidywanych oddziaływań na środowisko względem ww. elementów środowiska dokonano tylko w odniesieniu do projektów z listy podstawowej. Wynikało to z dostępu do informacji na temat zakresu planowanych działań. W ocenie projektów podstawowych wspierano się materiałami dodatkowymi w postaci tzw. fiszek, zawierającymi opisy planowanych działań. Dla projektów z listy rezerwowej nie zostały one przygotowane. Dodatkowe informacje były niezbędne, gdyż te zawarte w projekcie ST OPPT Mogilna były ograniczone do nazwy projektu, beneficjenta i wskaźników produktu i rezultatu. Dodatkowe materiały pozwoliły na określenie przedmiotowego zakresu planowanego przedsięwzięcia, choć dalej nie zawsze możliwe było ustalenie konkretnych miejsc ich realizacji. W przypadku projektów z listy rezerwowej, z uwagi na brak danych, a przez to trudność w ocenie wpływu planowanych inwestycji na poszczególne komponenty środowiska, ograniczono się do opisowej oceny potencjalnych oddziaływań, stanowiącej treść tego rozdziału.

Projekty z listy podstawowej oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty zestawione w grupy według celów szczegółowych, kolumny natomiast odnosiły się do poszczególnych komponentów środowiska.

Na potrzeby oceny oddziaływania, w celu określenia charakteru przewidywanego wpływu na środowisko, przyjęto przedstawione poniżej definicje/sposoby określania rodzaju występującego oddziaływania:

- oddziaływanie bezpośrednie – powstaje w związku z realizacją projektu, może wystąpić w miejscu realizacji tego projektu lub w bezpośrednim jego otoczeniu, a także w zasięgu rozprzestrzeniania się emisji;

- oddziaływanie pośrednie – powstaje w wyniku realizacji projektu, występujących w dalszym otoczeniu od miejsca tego projektu;
- oddziaływanie wtórne – oddziaływanie, którego skutki będą odczuwane po zakończeniu realizacji danego projektu, będące wynikiem późniejszych interakcji pomiędzy elementami środowiska;
- oddziaływanie skumulowane – to suma skutków realizacji danego projektu rozpatrywana łącznie ze skutkami wdrażania innych projektów, a także inwestycji prowadzonych równocześnie, ale finansowanych z innych źródeł;
- oddziaływanie krótkoterminowe – to takie, którego czas występowania będzie trwał około 1 roku;
- oddziaływanie średnioterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał do 10 lat;
- oddziaływanie długoterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał co najmniej 10 lat;
- oddziaływanie stałe – które nie ustaje po zakończeniu projektu, oddziałujące w sposób ciągły;
- oddziaływanie chwilowe – trwające tylko przez czas realizacji projektu, oddziałujące na środowisko w sposób nieregularny, sporadyczny;
- oddziaływanie pozytywne – zapewniające korzystny wpływ na środowisko, które może przyczynić się do poprawy stanu wyjściowego lub do zmniejszenia istniejących oddziaływań;
- oddziaływanie negatywne – wywołujące skutki uważane za niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej, powodujące zwiększenie istniejących lub wprowadzenie nowych niepożądanych oddziaływań.

Stopień oceny wpływu planowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska pozostał na wysokim poziomie ogólności. Wynikało to z możliwości określenia zakresu i miejsca realizacji projektów na podstawie posiadanych materiałów.

Wyniki przeprowadzonej analizy przewidywanych oddziaływań projektów z listy podstawowej na poszczególne komponenty środowiska przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Wskazano w niej na przewidywany pozytywny (oznaczony „+”) lub negatywny (oznaczony „-”) wpływ planowanych do realizacji projektów na poszczególne komponenty środowiska. W przypadku niestwierdzenia takiego wpływu lub jego nieznaczącej roli – w tabeli wpisywano „0”.

Do charakteru przewidywanego wpływu, tj. czy będzie to oddziaływanie bezpośrednie czy pośrednie, krótko-, średni- czy długoterminowe, stałe czy chwilowe, wtórne czy skumulowane, odniesiono się w części opisowej, będącej rozwinięciem ww. tabeli.

Natura 2000

Przeprowadzona ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko nie wykazała, żeby którykolwiek z planowanych do realizacji projektów w ramach wskazywanych celów szczegółowych ST OPPT Mogilna miał wpływ na obszary Natura 2000. Na obszarze znajdują się 4 obszary Natura 2000, w tym jeden obszar specjalnej ochrony ptaków i trzy specjalne obszary ochrony siedlisk. Ochronie podlegają zarówno cenne przyrodnicze siedliska oraz cenne dla ochrony przyrody europejskiej gatunki roślin i zwierząt.

Potencjalnie największe oddziaływanie na obszary Natura 2000 mogłoby być związane z planowanymi do realizacji projektami inwestycyjnymi, dotyczącymi gospodarki wodno-ściekowej, termomodernizacji, ścieżek rowerowych i infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Działania tego typu są planowane jednak w większości w oddaleniu od obszarów Natura 2000. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że realizacji tego typu przedsięwzięć nawet na obszarze Natura 2000 Pojezierze Gnieźnieńskie lub w sąsiedztwie obszarów Ostoja nadgoplańska i Jezioro Gopło nie spowoduje negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony tych obszarów.

W granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026 będzie realizowany projekt polegający na budowie ścieżek rowerowych w Przyjezierzu (gm. Jeziora Wielkie). Zostanie wybudowana ścieżka pieszo-rowerowa o długości około 1,6 km wzdłuż brzegu jeziora Ostrowskiego od plaży

„główniej” w Przyjezierzu do tzw. plaży „wojskowej” wraz z miejscami odpoczynku. Zostaną zbudowane ławki parkowe, 4 podwójne siłownie zewnętrzne, stojaki dla rowerów. Wzdłuż ścieżki zostanie wykonane oświetlenie. Projekt będzie realizowany w oparciu o już istniejącą ścieżkę, na terenie poza występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych. Jego realizacja nie spowoduje utraty siedlisk i nie będzie oddziaływać znacząco negatywnie na chronione gatunki roślin i zwierząt.

Niektóre projekty będą realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000. Projekty: Budowa ścieżek rowerowych przy drogach powiatowych na terenie Powiatu Mogileńskiego, Poprawa rozwoju turystyki poprzez budowę ścieżek rowerowych – gm. Strzelno zostaną zrealizowane w sąsiedztwie obszarów Natura 2000. Mimo to, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań ze względu na stosunkowo niewielki zakres inwestycyjny tych przedsięwzięć. W czasie realizacji inwestycji nie wystąpią oddziaływania na siedliska przyrodnicze i chronione gatunki roślin. Tak jak w przypadku realizacji projektu polegającego na budowie ścieżek rowerowych w Przyjezierzu (gm. Jeziora Wielkie), poza ewentualnym chwilowym płoszeniem ptaków nie wystąpią oddziaływania na chronione gatunki zwierząt.

Zwraca się uwagę, że projekt ST OPPT Mogilna przewiduje w części realizację projektów nie inwestycyjnych np. rozwój kształcenia zawodowego w szkołach, kształcenie ogólne w szkołach, wsparcie instytucji kultury, poprawa jakości funkcjonowania SP ZOZ w Mogilnie. Realizacja tych projektów w żaden sposób nie oddziałuje na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Realizacja projektów związanych z odnową przestrzeni publicznych w Strzelnie i Mogilnie, działaniami adaptacyjnymi w miastach, przebudową i rozbudową Parku Miejskiego w Mogilnie nie będą oddziaływać na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Realizacja projektów związanych z modernizacją energetyczną budynków oraz montażem instalacji fotowoltaicznych, przy prawidłowej realizacji procesu inwestycyjnego z zabezpieczeniem miejsc bytowania ptaków (np. jerzyków) także nie będą oddziaływać na chronione siedliska, rośliny i zwierzęta związane z obszarami Natura 2000.

Większość projektów planowanych do realizacji ma charakter prośrodowiskowy, w szczególności te, które są związane z modernizacją energetyczną budynków, odnową przestrzeni publicznych, działaniami adaptacyjnymi w miastach wpłyną pozytywnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawę stanu zieleni. Analizując oddziaływania skumulowane należy stwierdzić, że pośrednio wpłyną w nieznacznym stopniu pozytywnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się na obszarze OPPT Mogilna.

W przypadku projektów „miękkich” nie prognozuje się wystąpienia oddziaływań na obszary Natura 2000.

W związku z powyższym w przeprowadzonej ocenie przewidywanych oddziaływań projektów zawartych w projekcie Strategii nie stwierdzono ich znaczącego wpływu na obszary Natura 2000.

Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny

Po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko projektów planowanych do realizacji w ramach Strategii Terytorialnej OPPT Mogilna stwierdzono, że większość z nich nie będzie miała wpływu na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną obszaru objętego Strategią.

Po analizie zapisów strategii można założyć, że do inwestycji, które będą mieć pozytywny wpływ na bioróżnorodność, florę oraz faunę obszaru objętego strategią będą należały projekty przewidziane do realizacji w ramach Celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz Celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. W ramach ww. celów zamierza się zrealizować projekty związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, koncentrujące się głównie na utworzeniu nowych terenów zieleni. Do projektów mających pozytywny wpływ na ww. komponenty środowiska przyrodniczego, przewidzianych do realizacji w strategii, możemy zaliczyć inwestycje polegające na zagospodarowaniu miejsc przy budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Strzelno, remont istniejącego parku w Strzelnie,

przebudowę i rozbudowę parku miejskiego w Mogilnie oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie.

Tereny zieleni na obszarach zurbanizowanych są szczególnie cennym elementem środowiska przyrodniczego, w związku z powyższym wykonanie zakładanych projektów wpłynie w sposób pozytywny na środowisko przyrodnicze. Realizacja projektów prośrodowiskowych, które w swoich założeniach mają zwiększanie powierzchni terenów zieleni poprzez wprowadzenie nowych nasadzeń roślin oraz zakładanie łąk kwietnych, czy też zabiegi pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu, wpłynie bezpośrednio na prawidłowe funkcjonowanie całego systemu przyrodniczego – rośliny stanowią pożywienie m.in. dla owadów czy ptaków, a zadrzewienia oraz zakrzewienia tworzą miejsce rozrodu lub zimowania wielu drobnych zwierząt. Na szczególną uwagę zasługuje, w przypadku projektu dotyczącego zagospodarowania terenu przy ul. Padniewskiej w Mogilnie, założenie ograniczenia koszenia trawy wyłącznie w sąsiedztwie szlaków komunikacji pieszej, pozostawiając niekoszone łąki kwietne na obrzeżu terenu objętego projektem. Łąki kwietne stanowią niszę dla wielu gatunków roślin i zwierząt, znacząco wpływając na wzrost bioróżnorodności danego obszaru. Ewentualny negatywny wpływ na środowisko inwestycji związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych (np. montaż małej architektury) może potencjalnie wystąpić wyłącznie na etapie realizacji planowanych inwestycji, będzie on jednak miał charakter chwilowy. Po zakończeniu fazy realizacji zamierzenia sytuacja powinna powrócić do stanu pierwotnego.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w przypadku wprowadzenia nasadzeń drzew i krzewów rekomenduje się stosowanie gatunków rodzimych charakterystycznych dla lokalnych siedlisk i ekosystemów. Uprawa gatunków rodzimych redukuje zagrożenie wprowadzenia do ekosystemów gatunków inwazyjnych, które stanowią dla nich silną konkurencję, przyczyniając się tym samym do utraty bioróżnorodności danego terenu.

Do projektów przewidzianych w strategii, mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na bioróżnorodność, faunę i florę obszaru, można zaliczyć projekty wiążące się z budową nowej infrastruktury (ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe, mała architektura). W przypadku planowanej realizacji ścieżek rowerowych, potencjalne negatywne oddziaływanie inwestycji na szatę roślinną obszaru może wynikać z konieczności wycinki istniejących przy drodze drzew i krzewów kolidujących z planowanym zamierzeniem. Analogiczna sytuacja może wystąpić w przypadku pozostałych projektów związanych z utworzeniem nowej infrastruktury. Rekompensatę negatywnego wpływu ww. inwestycji na szatę roślinną mogą stanowić nowe nasadzenia zaplanowane w obrębie zamierzonych zadań, które potencjalnie mogą wpłynąć na odzyskanie równowagi w ekosystemie terenu objętego inwestycją.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że w przypadku projektów uwzględniających ocieplanie ścian i inne uszczelnianie budynków, w trosce o występujące na danym terenie gatunki ptaków chronionych, wskazane byłoby wykonanie ekspertyz ornitologicznych w przypadku stwierdzenia w obszarze inwestycji obecności ptaków bądź ich siedlisk.

W przypadku nieinwestycyjnych projektów „miękkich” nie przewiduje się oddziaływania na szatę roślinną, zwierzęta i bioróżnorodność. Dla części z projektów planowanych do realizacji w ramach Strategii Terytorialnej OPPT Mogilna na obecnym etapie nie ma możliwości oceny ich potencjalnego wpływu na omawiane komponenty środowiska przyrodniczego. W takich przypadkach konkretne oddziaływania będzie można ocenić dopiero na etapie przygotowania i realizacji inwestycji.

Ludzie

Prognozuje się, że projekty będą miały pozytywny wpływ na komponent środowiska, jakim są ludzie. Należy wspomnieć, że celem wszystkich projektów jest wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Projekty realizowane w Strategii Terytorialnej OPPT Mogilno mają na celu rozwój regionu, kultury i turystyki, promowanie zrównoważonego rozwoju, ale również wzbogacenie życia mieszkańców.

Zapewnienie dostępności do edukacji przedszkolnej dla dzieci na terenie Gminy Mogilno przyczyni się do poprawy jakości wychowania przedszkolnego oraz zwiększy atrakcyjność miejsc opieki. Rozbudowa i doposażenie szkół Powiatu Mogileńskiego, rozwój kształcenia zawodowego, czy modernizacja infrastruktury, mają na celu nie tylko poprawę jakości życia, ale także wzmacnianie społecznego kapitału oraz integrację społeczności. Projekty edukacyjne, takie jak rozbudowa szkół czy wsparcie przedszkoli, zapewnią lepsze warunki do nauki dla dzieci. Podniesienie kompetencji w nauczaniu na etapie szkoły podstawowej ma na celu poprawę jakości procesu edukacyjnego, co lepiej przygotuje dzieci do życia.

Termomodernizacja budynków szkolnych i publicznych przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, co korzystnie wpłynie na środowisko, ale także na zdrowie mieszkańców i koszty eksploatacji budynków.

Wsparcie instytucji kultury spowoduje wzrost zainteresowań mieszkańców oraz promocji lokalnej kultury. Remont biblioteki gminnej w Słaboszewku czy też adaptacja Domu Kulturowego w Strzelnie przyczyni się do rozwijania swoich zainteresowań i uczestniczenia w życiu społecznym.

Dodatkowym pozytywnym aspektem jest wsparcie administracyjne, które zapewni kompleksową obsługę kadrowo-administracyjną obszaru OPPT Mogilno. Zaletami wynikającymi z tego wsparcia mogą być bardziej efektywne wdrożenie strategii rozwoju terytorialnego, bardziej efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na projekty oraz lepsza ocena skuteczności podejmowanych działań.

Poprawa jakości opieki zdrowotnej oraz dostępność usług medycznych podniesie standard życia mieszkańców. Rozwój Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej zwiększy dostępność usług specjalistycznych i dostępność do diagnostyki stanu zdrowia pacjentów.

Korzystnie na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców wpłynie budowa ścieżek rowerowych. Budowa ścieżek przy drogach powiatowych na terenie Powiatu Mogileńskiego oraz na odcinku drogi wojewódzkiej nr DW 254, poprawi stan infrastruktury, co zwiększy bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Inwestycja wypromuje obszar pod kątem turystycznym oraz poprawi strategię zmierzającą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, co z kolei poprawi stan środowiska.

Wdrożenie inteligentnego systemu monitorowania i zarządzania siecią wodociągową sprzyja efektywnemu gospodarowaniu wodą do spożycia. Działania adaptacyjne w miastach, takie jak nasadzenia zieleni czy zarządzanie wodami opadowymi, istotnie wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego.

Projekty realizowane na obszarze OPPT Mogilno mają istotny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez inwestycje w edukację, zdrowie, kulturę oraz infrastrukturę społeczną i rekreacyjną. Działania te sprzyjają integracji społeczności lokalnej oraz wzmacniają społeczny kapitał, tworząc lepsze warunki do rozwoju i życia.

Woda

Dla zdecydowanej większości inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektu ST OPPT Mogilna nie zidentyfikowano oddziaływania na komponent środowiska jakim są wody. Jedynie dla pięciu wspieranych przedsięwzięć (w tym dla jednego z listy rezerwowej) oddziaływanie na ten komponent środowiska zidentyfikowano jako pozytywne, dla żadnej z inwestycji, nie zidentyfikowano negatywnego oddziaływania na wody.

Inwestycje infrastrukturalne, służące poprawie jakości wód na obszarze OPPT Mogilna, realizowane będą przede wszystkim w ramach Celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna. Będą to działania w zakresie efektywnych sieci wodociągowych w Strzelnie i w gminie Dąbrowa. W wyniku tych inwestycji infrastruktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę będzie bazować na nowoczesnych rozwiązaniach. Realizacja tych zadań pozwoli na oszczędzanie wody poprzez ograniczenie jej strat w sieciach wodociągowych, a także poprawę jej jakości w wyniku wymiany rur. Budowa inteligentnych sieci wodociągowych,

wyposażonych w elementy służące opomiarowaniu zużycia według konkretnych obszarów i monitorowania strat sieciowych, pozwoli również w sposób bardziej efektywny tę wodę wykorzystywać. Działania te będą miały charakter bezpośredni i długoterminowy.

W ramach tego celu realizowane będą również przedsięwzięcia wspierające działania adaptacyjne w miastach, mające na celu budowanie odporności i przystosowanie do zmian klimatu.

Pierwsza z inwestycji infrastrukturalnych, która w pozytywny sposób będzie oddziaływać na komponent środowiska wody, polegać będzie na przywróceniu zdegradowanym terenom zieleni, zbiornikom wodnym na terenie parku miejskiego w Mogilnie ich pierwotnych funkcji. Druga zaś na remoncie istniejącego parku przy ul. Kolejowej w Strzelnie.

Działania te polegać będą m.in. na gospodarowaniu wodami opadowymi, przywracaniu zdegradowanym terenom zieleni, a tym samym zwiększenie w nich retencji wody, usunięciu zbędnych ścieżek w celu powiększenia powierzchni biologicznie czynnej, zwiększaniu powierzchni terenów zielonych oraz nasadzeniu drzew i krzewów, przez co będą one pozytywnie oddziaływać na wody. Oddziaływanie to będzie zarówno bezpośrednie i pośrednie, a ze względu na charakter przedsięwzięć również skumulowane.

Przedsięwzięcia te mają, jak już wcześniej wspomniano, charakter działania adaptacyjnego, które ma na celu budowanie odporności i przystosowanie do zmian klimatu. Ich realizacja wraz z dbaniem o trwałość projektu będzie długoterminowo oddziaływała na ograniczenie nadmiernego spływu powierzchniowego z tych obszarów.

Oddziaływanie na wody zidentyfikowano również dla projektu z listy rezerwowej pn. Modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy Mogilno. Ze względu na brak szczegółowych informacji odnośnie zakresu i lokalizacji tego zadania można przypuszczać, że jego oddziaływanie będzie miało charakter analogiczny do wpływu na środowisko podobnych zadań, dla których został on określony. W związku z czym, w przypadku realizacji tego przedsięwzięcia, zakłada się jego potencjalnie pozytywne oddziaływanie na wody. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie i długotrwałe.

Należy wspomnieć również o tym, że ze względu na skalę realizowanych przedsięwzięć, dla części z nich pomimo zmian jakie nastąpią w wyniku ich realizacji, np. poprzez zwiększenie powierzchni utwardzonej, nie zidentyfikowano oddziaływań na wody.

Jak wspomniano wcześniej, dla żadnego z projektów wskazanych w projekcie ST OPPT Mogilna, nie wykazano negatywnego oddziaływania na wodę.

Powietrze

Pośród projektów do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 w celu głównym wytypowano 5 celów szczegółowych, które poddano ocenie wpływu na powietrze i stan akustyczny. Po przeprowadzonej analizie przewiduje się, że łącznie 16 inwestycji z 3 gmin będą mieć pozytywne oddziaływanie na poprawę jakości powietrza. Są to w głównej mierze projekty wpisane do celu szczegółowego nr 2 „Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna” (łącznie 12), 1 projekt z celu 3 „Wysoka jakość życia społecznego” (pn. Remont biblioteki gminnej w Słaboszewku (gm. Dąbrowa), 3 projekty z celu 4 Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Ponadto 4 projekty wpisane na listę rezerwową również będą miały pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza i stan akustyczny. W ramach powyższych celów zaplanowano inwestycje w głównej mierze polegające na kompleksowej modernizacji energetycznej budynków termomodernizacji budynków oraz modyfikacji źródeł ciepła. W ramach termomodernizacji spodziewany efekt przyniosą zamierzenia polegające na dociepleniu ścian zewnętrznych budynków i stropów dachów, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej jak również wymianie bądź modernizacji systemów ogrzewania. W celu prawidłowego oszacowania potrzeb termomodernizacyjnych zaleca się przygotowanie dokumentacji audytu energetycznego. Termomodernizacja wpłynie na minimalizację strat ciepła, ograniczenie energochłonności, zmniejszenie zanieczyszczeń i poprawę stanu powietrza.

Poprawa wskaźników jakości stanu akustycznego zależy w głównej mierze od rodzaju pojazdów, ograniczenia prędkości, spadku natężenia ruchu jak również udziału pojazdów ciężkich w ruchu drogowym. Na terenie OPPT Mogilna spodziewany efekt poprawy jakości powietrza i stanu akustycznego nastąpi poprzez budowę ścieżek rowerowych oraz inwestycje w zieloną infrastrukturę (np. przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego oraz Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie jak również nasadzenia, zazielenienie miast, gospodarowanie wodami opadowymi w Strzelnie).

Ponadto informuje się, że projekty wpisane na listę rezerwową również mogłyby wpłynąć na poprawę jakości powietrza czy stan akustyczny. Na uwagę zasługują projekty polegające na odnowie przestrzeni publicznych, budowie ścieżek rowerowych jak również modernizacji energetycznej budynków. Ze względu na brak informacji co do dokładnej lokalizacji oraz planowanych zamierzeń inwestycyjnych projekty te nie zostały poddane rzetelnej ocenie. Zalecane jest, aby projekty uwzględniały środowiskowe i ekologiczne rozwiązania wpływające na polepszenie jakości powietrza oraz zmniejszające poziom hałasu.

Dodatkowo analiza wykazała, że jeden z projektów z listy rezerwowej (Skatepark w gminie Dąbrowa) potencjalnie może negatywnie wpłynąć na stan akustyczny w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Tego typu infrastruktura wiąże się ze znacznym przekształceniem powierzchni terenu, wybetonowaniem torów jazdy oraz użyciem stalowych elementów konstrukcyjnych generującymi hałas. Aby zminimalizować hałas związany z użytkowaniem skateparku rekomendowane jest stworzenie zielonej infrastruktury, która będzie oddzielać miejsce inwestycji od bezpośredniego sąsiedztwa. Ponadto zalecane jest zlokalizowanie ww. inwestycji w miejscu oddalonym od zabudowy mieszkaniowej.

Powierzchnia ziemi

W ramach pięciu celów szczegółowych projektu ST OPPT Mogilna zidentyfikowano projekty, których realizacja potencjalnie będzie miała oddziaływanie na powierzchnię ziemi. Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać ze zwiększenia powierzchni obszarów biologicznie czynnych, zaś negatywne głównie z potrzeby przeprowadzenia prac ziemnych i konstrukcyjnych.

W ramach celu szczegółowego 2 planowane są działania adaptacyjne w Strzelnie. Projekty zakładają przywrócenie atrakcyjności terenów parków dotychczas zaniedbanych i zniszczonych. Wśród problemów wskazuje się m.in. degradację podbudowy i nawierzchni ścieżek. Przebudowa lub usunięcie części istniejących zbędnych ścieżek oraz zaprojektowanie nowego układu zieleni parków wpłyną pozytywnie na powierzchnię ziemi. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej obszaru w wyniku wymiany szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne, może poprawić zdolność terenu do absorpcji i retencji wody oraz ograniczyć erozję gleby i poprawić jej strukturę. Oddziaływania oceniono jako pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Planowane są także inne działania zmierzające do zmiany zagospodarowania przestrzennego. Przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego w Mogilnie zakłada m.in. budowę ścieżek rowerowych wokół jeziora oraz asfaltowych alejek i ścieżek spacerowych o przepuszczalnej nawierzchni mineralnej. Natomiast zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie będzie skutkowało powstaniem miasteczka ruchu drogowego składającego się z jezdni, przejść, przejazdów i skrzyżowań, służących praktycznemu szkoleniu pieszych i rowerzystów. Projekty będą wymagały przeprowadzenia prac ziemnych, w wyniku których powierzchnia ziemi zostanie przykryta w większości nawierzchnią nieprzepuszczalną. Z uwagi na lokalny charakter obu inwestycji oraz ich pozytywnego wpływu na inne komponenty środowiska oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie znikome. Oddziaływania oceniono jako bezpośrednie i chwilowe.

Również w ramach celu szczegółowego 2 oraz projektów rezerwowych, planowana jest także realizacja projektów budowy ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie powiatu mogileńskiego, w ramach którego będzie istniała potrzeba wykonania prac ziemnych, służących rozbudowie istniejącej infrastruktury wzdłuż dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. W fazie realizacji można spodziewać się negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi. Zakończenie inwestycji spowoduje przywrócenie powierzchni do

poprzedniego stanu, ewentualnie większą jej zajętość pod tereny utwardzone w związku z wykonaniem ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych. W związku z tym można przyjąć, że w perspektywie długofalowej oddziaływanie tego projektu na powierzchnię ziemi jest nieznaczące. Można również założyć, że z uwagi na zwiększenie ruchu pieszo-rowerowego kosztem ruchu samochodowego, nastąpi pozytywna zmiana w kontekście zmniejszenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, które mogą się kumulować w bezpośrednim sąsiedztwie pasa drogowego. Oddziaływania oceniono jako bezpośrednie i chwilowe.

Oprócz tego planowane są także działania zmierzające do poprawienia efektywności sieci wodociągowych w Strzelnie poprzez wymianę starych instalacji na nowe. Przeprowadzenie prac ziemnych i konstrukcyjnych pod chodnikami i w pasie zieleni spowoduje zniekształcenie wierzchniej warstwy gleby i porastającej jej roślinności w trakcie realizacji inwestycji. Z uwagi na wyżej wspomniany tymczasowy charakter przekształceń, strukturę gleby wcześniej przekształconą oraz lokalny charakter projektu, oddziaływanie na powierzchnię ziemi można ocenić jako bezpośrednie i chwilowe. W ramach projektów rezerwowych planuje się także budowę oraz modernizację sieci ciepłowniczych na terenie gminy Mogilno. Z uwagi na brak szczegółowych informacji na temat projektu, można założyć, że charakter prac i ich potencjalnych skutków na powierzchnię ziemi będzie podobny, zatem oddziaływania także można ocenić na bezpośrednie i chwilowe.

Wśród projektów rezerwowych, projektem który może oddziaływać na powierzchnię ziemi jest „Skatepark w Gminie Dąbrowa”. Z uwagi na brak szczegółowych informacji nt. inwestycji można przewidywać, że jej rezultatem będzie budowa tego obiektu sportowo-rekreacyjnego. Z uwagi na charakter obiektu, oprócz możliwych przekształceń w strukturze gleby, związanych z pracami ziemnymi, stworzenie powierzchni utwardzonych prowadzi do zmniejszenia przepuszczalności gruntu i tworzenia gleby antropogenicznej. Oddziaływania oceniono jako negatywne, bezpośrednie i stałe.

Zwraca się jednak uwagę, że projekty planowane w przestrzeni OPPT Mogilna będą miały charakter lokalny, a ich wpływ na powierzchnię ziemi będzie ograniczony do miejsca ich realizacji. W związku z tym przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi również będą miały charakter lokalny. Poza tym nie przewiduje się, aby pozostałe projekty zawarte w tabelach, z uwagi na „miękki” charakter lub działania ograniczone do obiektów już istniejących, polegający na pracach remontowych wewnątrz obiektów lub ich doposażeniu czy zmianie funkcji, mogły w sposób negatywny oddziaływać na powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań projektów wykazała wpływ na krajobraz w ramach celu szczegółowego Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

W ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna przewidziano przebudowę i rozbudowę Parku Miejskiego w Mogilnie oraz działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenienie miast, gospodarowanie wodami opadowymi) w Strzelnie. Przewiduje się, że zaplanowane przedsięwzięcia będą miały korzystny wpływ na krajobraz w perspektywie długoterminowej. Przyczynią się do podniesienia walorów estetycznych przestrzeni poprzez powstanie nowych terenów zielonych, wprowadzenie większej ilości nasadzeń drzew, krzewów, tworzenie łąk kwietnych oraz zwiększenie powierzchni przepuszczalnych. Działania te będą prowadziły do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego, a tym samym w istotny sposób wpłyną na wzrost atrakcyjności otoczenia.

W ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń realizowane będą inwestycje polegające na zagospodarowaniu przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie oraz przebudowie i rozbudowie Parku Miejskiego w Mogilnie. Prognozuje się, iż planowane zadania inwestycyjne będą miały pozytywne oddziaływanie na krajobraz, ponieważ spowodują wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych. Mają na celu poprawę estetyki oraz dostępności dla mieszkańców wszystkich grup społecznych poprzez uporządkowanie terenów zielonych, odnowę infrastruktury staną się one przestrzenią do rozwoju funkcji rekreacyjnej, edukacyjnej, sportowej. W ramach inwestycji przewiduje się wprowadzenie nowych nasadzeń,

które nie będą wpływały na zaburzenie równowagi lokalnego ekosystemu. Tereny dotychczas niezagospodarowane mają stać się miejscem aktywności społeczności lokalnej poprzez powiększenie obszarów zielonych z dostosowaną infrastrukturą towarzyszącą.

Przy realizacji inwestycji w ramach pozostałych celów nie stwierdza się bezpośredniego wpływu na krajobraz. Prognozowane działania nie będą oddziaływały w znaczący, negatywny i długoterminowy sposób na krajobraz z uwagi na lokalny charakter inwestycji lub będą dotyczyły uzupełnienia obszaru o elementy infrastruktury, która jest kontynuacją obecnej funkcji terenu. Należy jednak pokreślić, aby przy działaniach inwestycyjnych dotyczących realizacji nowych obiektów, rozbudowy czy modernizacji obiektów już istniejących, jak również działań rewitalizacyjnych zachować zgodność z uwarunkowaniami i wymaganiami funkcjonalnymi, społeczno-gospodarczymi, środowiskowymi, kulturowymi oraz kompozycyjno-estetycznymi. Ponadto architektura powinna być ujednolicona pod względem form, kolorystyki. Rozwój zabudowy powinien odbywać się w oparciu o istniejące tereny zabudowane w zasięgu terenów, na których istnieje infrastruktura techniczna lub najłatwiej ją rozbudować z uwzględnieniem kompozycji przestrzennej, terenów zieleni. Inwestycje powinny być zgodnie z założeniami kształtowania ładu przestrzennego. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 kwietnia 2023 roku przyjął „Regionalne zasady i standardy kształtowania ładu przestrzennego w polityce województwie kujawsko-pomorskiego dla przedsięwzięć realizowanych ze środków programu regionalnego w okresie programowania 2021-2027”. Celem opracowania dokumentu jest przede wszystkim: dążenie do tego, aby obiekty nie wpływały na pogorszenie jakości przestrzeni publicznej m.in. poprzez ograniczenia nadmiernej, intensywnej i jaskrawej kolorystyki elewacji budynków, zaprzestanie degradacji otoczenia przyrodniczego, jak również kształtowanie i poprawienie estetyki przestrzeni.

Klimat

Działania podjęte podczas realizacji projektu Strategii OPPT Mogilna będą służyć przeciwdziałaniu zmianom klimatu i degradacji środowiska. Większość zaproponowanych projektów nie będzie wpływać na klimat. Kilka działań z listy projektów podstawowych oddziaływać będzie w sposób pozytywny na ten komponent środowiska. Żaden z zaproponowanych projektów nie oddziałuje negatywnie na klimat.

Pozytywny wpływ na klimat będą miały projekty zapisane głównie w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka emisyjna i 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Oddziaływać pozytywnie będzie również projekt Remont biblioteki gminnej w Słaboszewku (gm. Dąbrowa) z celu 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa. Działaniami wpływającymi korzystnie na ten komponent są projekty związane ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska. Są one powiązane m.in. z termoizolacją i modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznych, w tym placówek oświatowych oraz modernizacją systemów ciepłowniczych. W ramach działań związanych z modernizacją energetyczną budynków zakłada się również zwiększenie oszczędzania energii poprzez wymianę źródeł ciepła. Ponadto zainstalowana instalacja fotowoltaiczna spowoduje mniejsze wykorzystanie paliw kopalnianych, co będzie skutkowało niższą emisją zanieczyszczeń do środowiska. Dodatkowo zatrzymanie ciepła będzie możliwe poprzez termoizolację polegającą na dociepleniu ścian oraz wymianie dachu oraz okien. Do redukcji zanieczyszczeń przyczyni się również modernizacja oświetlenia ulicznego opartego na technologiach energooszczędnych. W ramach budowy ścieżek rowerowych zakłada się zmniejszenie emisji CO₂, jednak ich oddziaływanie na klimat będzie nieznaczące, tylko wzdłuż dróg rowerowych. Ponadto wprowadzenie błękitno-zielonej infrastruktury wraz z nowymi nasadzeniami i zagospodarowanie wody opadowej zwiększy retencję wody co również wpływa pozytywnie na klimat. Ten rodzaj działań adaptacyjnych będzie zauważalny w 4 projektach: Przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego w Mogilnie, Działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenianie miast, gospodarowanie wodami opadowymi) w Strzelnie (OPPT-MO-12 i OPPT-MO-16) oraz Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie.

W projektach rezerwowych dotyczących odnowy i zagospodarowania przestrzeni w przypadku zastosowania infrastruktury błękitno-zielonej, minimalizacji utwardzania powierzchni oraz dążenia do zwiększania powierzchni biologicznie czynnej możliwy będzie pozytywny wpływ na klimat, jednak w przypadku odwrotnych działań wpłyną te działania negatywnie.

Zakłada się, że skutki tych działań będą długotrwałe. Wpływ na klimat planowanych projektów będzie długotrwały. Należy mieć na uwadze, że w przypadku niektórych inwestycji, m.in. zatrzymanie wody deszczowej czy redukcja emisji zanieczyszczeń, oddziaływanie nie będzie natychmiastowe. Ponadto wpływ ten w zależności od inwestycji będzie oddziaływać w sposób bezpośredni lub pośredni.

Zasoby naturalne

Realizacja działań zapisanych w Strategii Terytorialnej OPPT Mogilna będzie wpływała mało znacząco na zasoby naturalne. Wpływ na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta i wody opisano już wcześniej.

Korzystne oddziaływanie na ochronę zasobów naturalnych położonych na obszarze OPPT Mogilna nastąpi podczas realizacji inwestycji w zakresie *Celu szczegółowego 2 Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna*. Działanie w ramach efektywnego gospodarowania wodą ma zapewnić oszczędność wody poprzez ograniczenie jej strat w sieciach wodociągowych. Projekt ten przyczyni się do lepszego zarządzania zasobami wody, oszczędnością energii oraz rozeznaniem stopnia zużycia wody i zapotrzebowania na nią w danych obszarach. Zastosowanie inteligentnych systemów monitorowania sieci wodociągowej zapewni bieżący monitoring sieci, zdalne i automatyczne odczyty oraz kontrolowanie i wykrywanie wycieków. Ponadto inwestycja ma zagwarantować bezpieczeństwo w zakresie dostaw wody dla mieszkańców. Również w projektach rezerwowych ujęto inwestycję w zakresie modernizacji stacji uzdatniania wody. Wprowadzone działanie pozwoli na skuteczniejszą eliminację zanieczyszczenia wody i zapewni odpowiednią wydajność stacji. Należy zaznaczyć, że powyższe działania mają na celu zabezpieczenie przed skażeniem szczególnie wód gruntowych, powierzchni ziemi i roślinności.

Realizacja pozostałych przedsięwzięć nie wpłynie znacząco na zasoby naturalne. Przewiduje się, że oddziaływanie będzie pozytywne, bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe i stałe.

Zabytki

Potencjalne pozytywne oddziaływanie na zabytki przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w projekcie ST OPPT Mogilna, zidentyfikowano jedynie dla następujących dwóch projektów: Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych w Strzelnie realizowanego w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz Remont biblioteki gminnej w Słaboszewku (gm. Dąbrowa) w ramach celu szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa.

W ramach pierwszego z nich termomodernizacji zostanie poddana kamienica przy ul. Rynek w Strzelnie, która jest ujęta w gminnej ewidencji zabytków. Obecnie jej elewacja posiada liczne ubytki i zniszczenia. Jej termomodernizacja w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy stanu technicznego budynku, jak i poprawi jego estetykę. Wymiar tych działań będzie długotrwały.

Biblioteka gminna w Słaboszewku znajduje się w zabytkowym dworze, który wpisany jest do wojewódzkiego rejestru zabytków. W ramach projektu zakłada się wymianę ogrzewania z pieców kaflowych na ogrzewanie gazowe. Obecne ogrzewanie jest nieefektywne (co może wpłynąć na zawilgocenie budynku) oraz stwarza zagrożenie pożarowe. Realizacja tego przedsięwzięcia w pośredni sposób wpłynie na poprawę stanu tego obiektu. Działanie to będzie miało charakter długotrwały.

Zwraca się uwagę na potrzebę starannego przygotowania i wykonania prac, aby w trakcie przeprowadzania remontów nie doprowadzić do dalszej degradacji tych obiektów. Niewłaściwie przeprowadzone prace mogą negatywnie wpłynąć na ich funkcjonowanie.

Dla zadania Poprawa jakości funkcjonowania SP ZOZ Mogilno realizowanego w ramach celu szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa, pomimo że dotyczy on budynku ujętego w gminnej ewidencji zabytków, ze względu na charakter przewidzianych prac nie zidentyfikowano oddziaływania na zabytki.

Oddziaływania na zabytki nie stwierdzono również dla przedsięwzięć, które nie obejmują obiektów lub obszarów objętych ochroną prawną zabytków lub ze względu na brak określenia ich lokalizacji. Dla przedsięwzięć znajdujących się na liście projektów rezerwowych, dotyczących odnowy przestrzeni publicznych Rynku w Strzelnie i Mogilnie, pomimo ich zabytkowego charakteru, ze względu na brak opisu planowanego zakresu prac, szczegółowa ocena nie była możliwa. Niemniej jednak zakłada się, że prowadzone prace mogą pozytywnie wpłynąć na występujące w sąsiedztwie obiekty zabytkowe.

Na terenie OPPT Mogilna nie przewiduje się realizacji inwestycji, które będą w negatywny sposób oddziaływać na zabytki, o ile ich realizacja będzie przebiegała prawidłowo (przez prawidłową realizację działań rozumie się działania minimalizujące negatywny wpływ na omawiany komponent).

Dobra materialne

Zgodnie z celem głównym projektu ST OPPT Mogilna jakim jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej dla wszystkich projektów planowanych w niej do realizacji zidentyfikowano pozytywne oddziaływanie na dobra materialne.

Realizowane projekty wpłyną długoterminowo na poprawę jakości dóbr materialnych: bezpośrednio – poprzez prowadzone inwestycje, w tym w ramach celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry, celu szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa oraz pośrednio – jako wtórny efekt tych inwestycji, w tym w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń i celu szczegółowego 5. Wsparcie administracyjne.

Rekomendowane do realizacji projekty pośrednio wpłyną na dobra materialne zarówno jednostek wchodzących w skład OPPT Mogilna, jak i jego mieszkańców. W efekcie skumulowanych działań mogą wpłynąć pozytywnie na wzbogacenie się mieszkańców w odpowiednie kompetencje, dzięki którym będą oni w stanie zgromadzić i wykorzystać środki dążąc do podniesienia poziomu życia. W wyniku prac termomodernizacyjnych wzrośnie wartość nieruchomości, poprawa jakości przestrzeni publicznych wpłynie na wzrost atrakcyjności danych miejscowości. Pozytywne oddziaływanie na dobra materialne będzie miało również zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego (wymiana źródeł ciepła) oraz modernizacja sieci wodociągowych.

Ze względu na brak szczegółowych informacji odnośnie zakresu i lokalizacji zadań, które zostały umieszczone na liście projektów rezerwowych, trudno ocenić ich wpływ na dobra materialne. Zakłada się jednak, że ich charakter oddziaływania na dobra materialne będzie analogiczny jak w przypadku podobnych zadań umieszczonych na liście projektów podstawowych. W związku z czym dla wszystkich tych zadań, w przypadku ich realizacji, zakłada się potencjalnie pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Będzie to oddziaływanie zarówno bezpośrednie, pośrednie, jak również długotrwałe.

Podnoszenie wartości i dostępności dóbr materialnych jest niezbędne do rozwoju regionu i osiągnięcia standardów wysokorozwiniętych państw europejskich.

Podsumowując, dokonana ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych do realizacji w ramach projektu ST OPPT Mogilna na środowisko wykazała, że w zdecydowanej większości ich wpływ będzie pozytywny. W szczególności skumulowanego pozytywnego wpływu należy spodziewać się w stosunku do mieszkańców tego obszaru. Szeroki zakres przedsięwzięć pozwoli zarówno na podniesienie jakości kształcenia, opieki zdrowotnej, dostępu do kultury czy przyjaznej, odnowionej przestrzeni publicznej, ale również będzie

odpowiedzią na występujące problemy środowiskowe. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków wpłyną bezpośrednio na poprawę jakości powietrza, w perspektywie długofalowej – na ograniczenie zmian klimatu, a pośrednio na całą sferę biotyczną – rośliny, zwierzęta i ludzi.

Podjęmowane działania nie zajmują nowej niezagospodarowanej przestrzeni, z tego względu ich stopień oddziaływania na środowisko jest ograniczony. W większości przypadków odnoszą się do terenów już zagospodarowanych przez człowieka (przestrzeń publiczną, park miejski, miejsca turystyki i rekreacji) oraz istniejących obiektów. Planowany rozwój społeczno-gospodarczy bazować będzie na wzmacnianiu istniejących funkcji obszaru, w tym turystyki i rekreacji, budowaniu przyjaznej i odpornej na zachodzące zmiany klimatyczne przestrzeni publicznych i podnoszeniu kompetencji i umiejętności mieszkańców m.in. poprzez rozwijanie i doposażanie obecnie funkcjonujących obiektów edukacyjnych i kulturalnych.

W związku z powyższym nie zidentyfikowano znaczących oddziaływań o charakterze negatywnym. Możliwe, że w trakcie realizacji projektów „twardych”, związanych z działaniami inwestycyjnymi o charakterze infrastrukturalnym mogą pojawić się przejściowe uciążliwości związane przede wszystkim z wykonywaniem prac budowlanych. Niemniej jednak lokalna skala planowanych przedsięwzięć wskazuje, że możliwe negatywne oddziaływania będą ograniczone do miejsca realizacji inwestycji, ewentualnie jej najbliższego sąsiedztwa (np. hałas). Z kolei zrealizowane projekty, zwłaszcza w kontekście pozytywnych oddziaływań skumulowanych, mogą pomóc w rozwiązaniu obecnie występujących problemów środowiskowych oraz poprawy środowiska życia i działalności mieszkańców OPPT Mogilna.

8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W niniejszym rozdziale dokonano analizy możliwych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Rozważono również potrzebę wdrażania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Powyższą analizę dostosowano do charakteru projektu dokumentu, którego głównym celem jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Szczególną uwagę zwrócono na zasady prewencji i przezorności, aby móc zidentyfikować potencjalne negatywne oddziaływania na jak najwcześniejszym etapie i podjąć działania w celu ich uniknięcia, ewentualnie złagodzenia.

W projekcie ST OPPT Mogilna część zaproponowanych projektów ma charakter działań „miękkich”, które będą wpływały pozytywnie na ludzi oraz dobra materialne. Działania te nie będą miały żadnego oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska, w tym obszary Natura 2000.

Podczas analizy oddziaływań projektów wybranych do wsparcia zidentyfikowano projekty, które będą realizowane w obszarze Natura 2000 – Pojezierze Gnieźnieńskie. Dotyczą one zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru w sąsiedztwie jeziora Ostrowskiego, a swoim zakresem obejmują budowę ścieżek pieszo-rowerowych o długości ok. 1,6 km w Przyjezierzu, gmina Jeziora Wielkie i 1,5 km wzdłuż drogi powiatowej nr 2453C między Strzelnem a Przyjezierzem. Z uwagi jednak na skalę inwestycji, a dodatkowo ich realizację w przestrzeni już poddanej antropopresji, nie przewiduje się, aby planowane projekty wymagały zastosowania rozwiązań alternatywnych, a tym bardziej kompensacyjnych. Za zasadne uważa się zastosowanie rozwiązań pozwalających na ograniczenie uszczelniania powierzchni i takie zorganizowanie infrastruktury towarzyszącej

w ramach planowanych miejsc odpoczynku, żeby zapobiegać m.in. zaśmiecaniu przestrzeni. Dobrze zaplanowane i zrealizowane inwestycje powinny pomóc w skanalizowaniu ruchu turystycznego, ograniczając jednocześnie presję na obszary przyległe. Możliwe będzie wówczas pogodzenie zarówno funkcji przyrodniczych obszaru o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych chronionych w ramach obszaru Natura 2000, jak i OChK Lasów Miradzkich z udostępnieniem ich do celów turystycznych i rekreacyjnych.

Wskazywane do realizacji projekty mają charakter lokalny, a w związku z tym ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowiskowo będzie ograniczone miejscowo (do obszaru realizacji inwestycji) i czasowo (jedynie na etapie realizacji inwestycji) – w związku z tym będzie krótkotrwałe i odwracalne.

Część z planowanych projektów będzie wpływała na łagodzenie zmian klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (działania termomodernizacyjne, budowa ścieżek rowerowych) oraz służyła adaptacji do skutków zmian klimatu (zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni). W efekcie podejmowanych działań można również oczekiwać poprawy jakości powietrza. Tym samym pośrednio będzie miało to pozytywny wpływ na obszary Natura 2000 zlokalizowane w OPPT Mogilna.

Za najważniejsze w realizacji założeń ST OPPT Mogilna uważa się właściwe przeprowadzenie procesu inwestycyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień środowiskowych na terenach przewidzianych pod inwestycje, na etapach poprzedzających ich realizację, tj.:

- procedury oceny oddziaływania na środowisko (dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które wymagają wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
- wydawania odrębnych zezwoleń i pozwoleń (zezwoleń na realizację inwestycji drogowych, pozwoleń wodno-prawnych, itp.);
- wydawania decyzji lokalizacyjnych i budowlanych,
- przygotowania dokumentacji technicznej.

Jak już wcześniej wspomniano projekty planowane do realizacji w większości mają charakter prośrodowiskowy i prospołeczny. Jednak nawet w ich przypadku zasadne jest podjęcie działań służących zminimalizowaniu niekorzystnych wpływów na środowisko i jego poszczególne komponenty, jeśli takie występują, zwłaszcza na etapie realizacji. Wskazuje się na bogatą ofertę katalogów dobrych praktyk, w których zebrano dotychczasowe doświadczenia porealizacyjne. Korzystanie z nich pomoże uniknąć błędów na etapie planowania i wykonywania inwestycji, a tym samym pozwoli ograniczyć szereg niekorzystnych oddziaływań.

W przypadku inwestycji liniowych, w analizowanym projekcie dokumentu jest to budowa ścieżek pieszo-rowerowych, szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Konieczne jest również zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Zakres prac inwestycyjnych powinien uwzględniać potrzeby biologiczne gatunków chronionych mogących występować w obrębie terenów, które w wyniku prowadzonych prac zostaną przekształcone.

Realizacja projektów nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, zlewni jezior, ich eutrofizację. Planowane działania w obrębie koryt cieków i w sąsiedztwie jezior powinno być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Jedną z grup planowanych do realizacji projektów są działania związane z pracami termomodernizacyjnymi budynków. Zwraca się uwagę, że obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem wystąpienia gatunków chronionych, a nawet przeprowadzić ekspertyzy ornitologiczne. Ponadto w realizacji projektów, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie – przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Zwłaszcza dotyczy to działań, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa efektywności energetycznej czy przystosowanie do skutków zmian klimatu.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach projektu ST OPPT Mogilna pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej. Przyjęte założenia zawarte w projekcie dokumentu uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Zwraca się jednak uwagę na znaczenie wyboru sposobów realizacji założonych projektów. Istotne jest, aby odbywał się on z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczając tym samym negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji. Właściwe przygotowanie, wybór rozwiązań zgodnych z najnowszą dostępną wiedzą o ich wpływie na środowisko oraz realizacja z poszanowaniem zastanych zasobów, w tym istniejących terenów zieleni, pozwoli nie tylko zrealizować projekt, ale także przynieść korzyści i ograniczyć ewentualne szkody. Ponadto istotny jest sposób zagospodarowywania przestrzeni czy to w ramach prac w sąsiedztwie termomodernizowanych obiektów czy odnawianych przestrzeni publicznych – preferowane jest wprowadzanie gatunków rodzimych.

Realizacja projektu dokumentu wraz z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni OPPT Mogilna, a tym samym środowiska życia i działalności mieszkańców obszaru.

9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstotliwości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu

Zgodnie z zapisami art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Projekt Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna zawiera rozdział prezentujący system monitorowania strategii terytorialnej. W projekcie ustalono założenia realizacji tego procesu oraz przedstawiono wzór „Karty monitorowania stanu realizacji strategii” oraz „Karty monitorowania realizacji wskaźników strategii”.

Za monitoring skutków realizacji projektowanego dokumentu odpowiedzialne są władze partnerstwa, które realizują zadanie poprzez powołanie zespołu zadaniowego dedykowanego do prowadzenia monitorowania (Zespół Zadaniowy ds. Realizacji Strategii) w całym okresie realizacji ustaleń strategii.

Wyniki monitoringu będą przedstawiane raz w roku w publikacji pn. „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Mogileńskiego” (zwany dalej Raportem). Zakłada się, że raport będzie sporządzany do końca miesiąca marca następnego roku. Raport po przyjęciu przez władze partnerstwa będzie przekazywany do Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 nie później niż do końca miesiąca maja roku następującego po roku, za który jest sporządzany. Raport zostanie opublikowany na stronach internetowych partnerstwa (jeśli prowadzi stronę) oraz wszystkich JST będących sygnatariuszami partnerstwa.

Raport będzie składał się z 3 obligatoryjnych części:

1. Charakterystyki działań oraz efektów realizacji projektów strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”.

2. Analizy stanu wskaźników realizacji strategii, realizowanej poprzez „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”.
3. Podsumowania zawierającego najważniejsze wnioski z dokonanej analizy. Projekt strategii zaznacza, że w tej części należy zwrócić uwagę na: zdefiniowanie ryzyka realizacji wraz z propozycją ich zminimalizowania, zidentyfikowanie możliwości usprawnienia realizacji ustaleń strategii, zidentyfikowane projekty, które rekomenduje się do usunięcia ze strategii podczas formalnej aktualizacji.

Monitorowanie realizacji Strategii OPPT Mogilna będzie prowadzone w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Wskaźniki zostały wytyczone jako odrębny rozdział „Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii” oraz zastosowane w charakterystyce. Przedstawione wskaźniki produktu odnoszą się do produktów powstałych w wyniku realizacji projektów. Natomiast wskaźniki rezultatu związane są z efektem zrealizowanych przedsięwzięć.

Na poprawę jakości środowiska m.in. będą miały wpływ wskaźniki:

- powierzchnia objęta środkami ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi i niekontrolowanych pożarów);
- zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania do zmian klimatu;
- wspierana infrastruktura rowerowa;
- szacowana emisja gazów cieplarnianych;
- roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych);
- objętość retencjonowanej wody.

Uważa się, że zaproponowane wskaźniki pozwolą w wystarczającym stopniu monitorować wpływ realizowanych projektów na środowisko w OPPT Mogilna.

10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Mogilna (ST OPPT Mogilna) – dokumentu wspólnego realizowania polityki terytorialnej na obszarze powiatu mogileńskiego w ramach 2 gmin miejsko-wiejskich Mogilna i Strzelna i 2 gmin wiejskich – Jeziora Wielkie i Dąbrowa, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji w perspektywie finansowej 2021-2027. Projekt ST OPPT Mogilna został sporządzony w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, z którego będzie w głównej mierze finansowany. Zawiera zamkniętą listę 33 projektów podstawowych i listę 15 projektów rezerwowych możliwych do realizacji w przypadku uwolnienia środków w ramach powierzonej alokacji lub zwiększenia alokacji dla OPPT Mogilna. Wskazywane projekty mają służyć osiągnięciu założonego celu głównego, tj. podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparciu procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Każdy dokument, który stwarza ramy realizacji tzw. przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Celem tej oceny jest zidentyfikowanie oddziaływań na środowisko, które nastąpią w wyniku realizacji ustaleń danego dokumentu. Mogą to być oddziaływania pozytywne lub negatywne, stałe lub chwilowe, bezpośrednie lub pośrednie, wtórne lub skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe.

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Mogilna została sporządzona zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował, że ww. projekt dokumentu nie wymaga jego opinii.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem pomocniczym, które ma na celu uświadomienie społeczeństwu, organom opiniującym projekt dokumentu, organom przyjmującym dokument, jakie skutki dla środowiska przyniesie jego realizacja. Prognoza oddziaływania na środowisko analizuje stan środowiska obszaru objętego zasięgiem projektu dokumentu, możliwe zmiany wynikające z realizacji jego ustaleń oraz identyfikuje potencjalne zagrożenia dla środowiska, w tym ludzi. Zadaniem prognozy jest ocena potencjalnych oddziaływań na komponenty środowiska, tj. obszary Natura 2000, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zwierzęta, rośliny, ludzi, różnorodność biologiczną, zabytki, dobra materialne, klimat, zasoby naturalne, jak również środowisko jako całość. Wskazuje możliwości i sposoby ograniczania znaczących oddziaływań na środowisko m.in. poprzez działania o charakterze administracyjnym, organizacyjnym i technicznym. Zwraca uwagę na właściwy wybór i przeprowadzenie procedury administracyjnej, w tym konsultacji społecznych jako kluczowe na etapie planowania inwestycji. Projekt ST OPPT Mogilna zawiera zamkniętą listę projektów przewidzianych do wsparcia. Bazując jednak na projekcie dokumentu nie zawsze można określić konkretne miejsca ich realizacji. W związku z tym stopień szczegółowości prognozy dostosowano do zawartych w projekcie dokumentu informacji. Z uwagi na ich stopień ogólności, zwłaszcza w zakresie przedmiotu i potencjalnego miejsca realizacji, posłużono się materiałem dodatkowym w postaci tzw. fiszek, przygotowanych dla projektów z listy podstawowej.

Ocena potencjalnego oddziaływania na środowisko przeprowadzona została w odniesieniu do listy projektów podstawowych i listy projektów rezerwowych wybranych do wsparcia w ramach polityki terytorialnej dla OPPT Mogilna. Składa się ona z tabeli (dotyczy projektów z listy podstawowej) – załącznik nr 1 i opisy – rozdział 7.

Wskazywane projekty realizują 4 zasadnicze cele szczegółowe, tj. Gospodarka i wykształcone kadry, Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, Wysoka jakość życia społeczeństwa, Adaptacja i dostępna przestrzeń, które uzupełnia cel szczegółowy 5 – Wsparcie administracyjne. W znacznej części są to działania dedykowane mieszkańcom i służące podniesieniu poziomu rozwoju społecznego, poprzez działania szkoleniowe lub aktywizacyjne, pozbawione charakteru inwestycyjnego, w związku z czym nie generują negatywnych oddziaływań na środowisko. Szereg działań o charakterze inwestycyjnym dotyczy niewielkich prac służących modernizacji, rozbudowie, przebudowie, doposażeniu istniejących obiektów lub urządzeń infrastruktury społecznej oraz technicznej. Planowane projekty mają charakter lokalny, których oddziaływanie jest ograniczone do miejsca realizacji inwestycji, ewentualnie jej bezpośredniego sąsiedztwa, zwłaszcza na etapie budowy. Nie zidentyfikowano projektów mogących zawsze znacząco negatywnie lub potencjalnie zawsze znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko i jego komponenty. W obszarze Natura 2000 – Pojezierze Gnieźnieńskie planowana jest budowa ścieżek pieszo-rowerowych. Skala inwestycji nie będzie jednak miała znaczącego wpływu na przedmiot i cel, dla którego obszar chroniony ustanowiono.

Projekt ST OPPT Mogilna realizuje cele środowiskowe zapisane w dokumentach szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, w tym dążenie do zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska przyrodniczego i zapobiegania jego degradacji, przeciwdziałania, jak również adaptacji do zmian klimatu. Wpisuje się w proekologiczną politykę Unii Europejskiej, której celem jest wprowadzenie „zielonego ładu”. Realizowane projekty będą uwzględniały zasadę „nie czyni poważnych szkód” i nie wpłyną na pogorszenie obecnego stanu środowiska. Zidentyfikowane negatywne oddziaływania na środowisko będą ograniczone miejscowo, a ich charakter będzie przejściowy. Na dalszym etapie przygotowywania inwestycji zostaną opracowane działania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące straty przyrodnicze w stosunku do zidentyfikowanych zagrożeń.

Realizacja projektu ST OPPT Mogilna będzie regularnie monitorowana i publikowana w formie „Raportu z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Mogileńskiego”. Monitorowanie będzie prowadzone w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Na podstawie wybranych wskaźników rezultatu związanych z efektem zrealizowanych przedsięwzięć możliwa będzie ocena ich wpływu na środowisko.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko projektu ST OPPT Mogilna można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg projektów przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń zwłaszcza do powietrza czy odnowy przestrzeni publicznych i ich adaptacji do zmian klimatu. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego OPPT Mogilna, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

Wykorzystane materiały

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko w szczególności korzystano z następujących opracowań, danych i materiałów:

Dokumenty:

- Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego
- Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliskowa, trendy, Kuczyński L., Chylarecki P., GIOŚ, Warszawa 2012
- Ocena zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” (DNSH) zakresów wsparcia zawartych w projekcie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, Toruń, 2022
- Parki i Obszary Chronionego Krajobrazu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń 2020
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z dnia 4 listopada 2022r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Włocławek, 9 listopada 2020r.
- Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022r.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028
- Raport o ocenie stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- Raport o stanie akustycznym środowiska w Polsce na podstawie wyników realizacji map akustycznych + III runda realizacji map akustycznych, GIOŚ, Warszawa 2020
- Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 r., Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2022
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2023
- Stan środowiska w województwie kujawsko-pomorskim – Raport 2020, Główny Inspektorat ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2020
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjęta przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020r.

Serwisy internetowe – bazy danych i informacji:

- Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania (<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>)
- Bank Danych o Lasach (<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal>)
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – Geoserwis (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>)
- Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej (geoportal.gov.pl)
- Geoportal Województwo Kujawsko-Pomorskie (<https://geoportal.mojregion.info>)
- Hydroportal (<https://isok.gov.pl/hydroportal.html>)
- Internetowy atlas województwa kujawsko-pomorskiego (<http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl>)
- Klimada 2.0 – Baza wiedzy o zmianach klimatu (<https://klimada2.ios.gov.pl/>)
- Klimat Polski 2021 (imgw.pl)
- Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce (<http://mapa.korytarze.pl>)
- Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych (<http://geoportal.pgi.gov.pl>)
- Serwis Natura 2000 (<http://natura2000.gdos.gov.pl>)

Serwisy internetowe instytucji:

- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gdos>)
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (<https://www.gov.pl/web/gddkia/generalna-dyrekcja-drog-krajowych-i-autostrad>)
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Monitoring Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-stanu-srodowiska>)
- Główny Urząd Statystyczny (<https://www.stat.gov.pl>)
- Komenda Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu (<https://www.gov.pl/web/kwpsp-torun>)
- Komisja Europejska (www.ec.europa.eu)
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy (<https://www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski>)
- Lasy Państwowe (<https://www.lasy.gov.pl/pl>)
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (<https://www.wody.gov.pl>)
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (<https://www.kujawsko-pomorskie.pl>)

Spis tabel

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Mogilna	11
Tabela 2. Obszary, w ramach których zakłada się podjęcie działań służących rozwiązaniu problemów środowiskowych.....	29

Spis map

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Mogilna	11
Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w OPPT Mogilna.....	14
Mapa 3. Obszary prawnie chronione	19
Mapa 4. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych	20
Mapa 5. Obszary istotne z punktu widzenia audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wymagające pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu.....	25

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania dotyczące autorów prognoz oddziaływania na środowisko o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Patrycja Janeczka

Załącznik nr 1. Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Mogilna na elementy środowiska

Nr	Projekty do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027	KOMPONENT ŚRODOWISKA												
		Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Cel główny: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej												
Cel szczegółowy 1. Gospodarka i wykształcone kadry														
OPPT-MO-28	Rozbudowa i doposażenie szkół Powiatu Mogilńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-30	Rozwój kształcenia zawodowego w szkołach Powiatu Mogilńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna														
OPPT-MO-1	Budowa ścieżki rowerowej ul. 900-Lecia - Wiercanowo	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-2	Termomodernizacja Zespołu Szkółno-Przedszkolnego w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-MO-8	Przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego w Mogilnie	0	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-9	Budowa ścieżek rowerowych w Strzelnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-10	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w Strzelnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-11	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych w Strzelnie	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	+
OPPT-MO-12	Działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenienie miast, gospodarowanie wodami opadowymi) w Strzelnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-13	Projekt w zakresie efektywnych sieci wodociągowych w Strzelnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-14	Oświetlenie uliczne - gm. Dąbrowa	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-16	Działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenienie miast, gospodarowanie wodami opadowymi) w Strzelnie	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	+
OPPT-MO-20	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Dąbrowa	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-21	Modernizacja energetyczna budynków komunalnych na terenie gminy Dąbrowa	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-22	Efektywne gospodarowanie wodą do spożycia – wdrożenie inteligentnego systemu monitorowania i zarządzania siecią wodociagową - gm. Dąbrowa	0	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+
OPPT-MO-26	Budowa ścieżek rowerowych przy drogach powiatowych na terenie Powiatu Mogilńskiego	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-27	Termomodernizacja i montaż instalacji fotowoltaicznych w Zespole Szkół w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
Cel szczegółowy 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa														
OPPT-MO-3	Równe szanse w Przedszkolu nr 3 w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-4	Edukacyjny włącznik kompetencji - gm. Mogilno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-5	Edukacja bez ograniczeń - Szkoła Podstawowa nr 3 w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-17	Wsparcie instytucji kultury - m. Strzelno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-19	Kształcenie ogólne - gm. Strzelno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-23	Rozwój kształcenia ogólnego w szkołach w gminie Dąbrowa	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-24	Remont biblioteki gminnej w Słaboszewku (gm. Dąbrowa)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-MO-29	Rozwój kształcenia ogólnego w szkołach Powiatu Mogilńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-31	Poprawa jakości funkcjonowania SP ZOZ w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń														
OPPT-MO-6	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ul. Padniewskiej w Mogilnie	0	+	+	+	+	0	+	0	+	+	0	0	+
OPPT-MO-7	Przebudowa i rozbudowa Parku Miejskiego w Mogilnie	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+
OPPT-MO-15	Odnowa przestrzeni publicznych - m. Strzelno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-25	Budowa ścieżek rowerowych w Przyjezierzu (gm. Jeziora Wielkie)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-MO-32	Poprawa rozwoju turystyki poprzez budowę ścieżek rowerowych - gm. Strzelno	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 5. Wsparcie administracyjne														
OPPT-MO-33	Wsparcie administracyjne działalności OPPT Powiatu Mogilńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Źródło: opracowanie własne														

Źródło: opracowanie własne

Oddziaływanie: + pozytywne - negatywne 0 nie stwierdzono lub nieznaczające